

ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหาร และบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนมัธยมศึกษา
ต่อการเปิดสอนรายวิชางานห้องสมุด

ปริญญานิพนธ์

ของ

สุนทรี เชียงว่อง

28 ต.ค. 2539

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ปรัชญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต วิชาเอกบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์

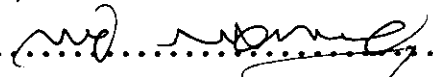
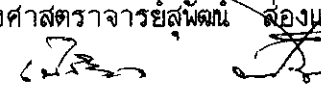
มีนาคม 2539

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

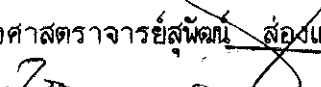
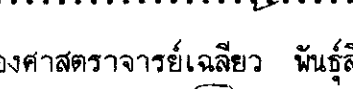
B. A721C

คณะกรรมการควบคุมและคณะกรรมการสอบ ได้พิจารณาปริญญานิพนธ์ฉบับนี้แล้วเห็นสมควร
รับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต วิชาเอกบรรณารักษศาสตร์
และสารนิเทศศาสตร์ ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

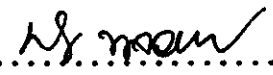
คณะกรรมการควบคุม

..........ประธาน
(รองศาสตราจารย์สุพัฒน์ ส่องแสงจันทร์)
..........กรรมการ
(รองศาสตราจารย์เจลิยว พันธุ์สีดา)

คณะกรรมการสอบ

..........ประธาน
(รองศาสตราจารย์สุพัฒน์ ส่องแสงจันทร์)
..........กรรมการ
(รองศาสตราจารย์เจลิยว พันธุ์สีดา)
..........กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(อาจารย์ณงนวล พงษ์ไพบูลย์)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต วิชาเอกบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ ของมหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ

..........คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ดร.ศิริยุภา นุลสุวรรณ)
วันที่ 7 เดือน ๖.ค. พ.ศ. 2539

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลงได้ด้วยความช่วยเหลือ เอาใจใส่ และแนะนำ อย่างดียิ่งของ
รองศาสตราจารย์สัณห์ ล่องแสงจันทร์ ประธานกรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ รองศาสตราจารย์
เจลิยว พันธุ์สีดา กรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ และอาจารย์ณงนวล พงษ์ไพบูลย์ กรรมการสอบ
ปริญญานิพนธ์

ขอกราบขอบพระคุณ รศ.ดร. ศรรชิต ทะกอง ภาควิชาภาษาตะวันตก คณะมนุษยศาสตร์
มหาวิทยาลัยนเรศวร ที่ให้ความกรุณาแนะนำและช่วยเหลือในการแปลบทคัดย่อ

ขอขอบคุณ นางสาวศรีนวล วรณสุธี ที่ช่วยเหลือด้านการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ

ขอขอบคุณ นางสาวพจนพร เชียงว่อง นางสาวทิพย์สุดา เชียงว่อง คุณวิเชียร - ตันย
เชียงว่อง คุณสมศักดิ์ - ชลลดา มีสัตย์ คุณสุชัย - ยุพิน วังเลิศ และเพื่อนๆทุกคน ที่ให้ความ
ช่วยเหลือ และให้กำลังใจในการทำวิจัยครั้งนี้จนสำเร็จ

คุณความดีและประ โยชน์ของปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอบอบแต่พ่อ ผู้ล่งลับ แม่ - ครู -
อาจารย์ ผู้มีพระคุณยิ่งแก่ผู้วิจัย

สุนทรี เชียงว่อง

สารบัญ

บทที่		หน้า
1	บทนำ.....	1
	ภูมิหลัง.....	1
	ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า.....	4
	ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า.....	4
	ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า.....	4
	นิยามศัพท์เฉพาะ.....	6
	สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า.....	7
2	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	8
	การสอนการใช้ห้องสมุด.....	8
	การสอนการใช้ห้องสมุดในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา.....	15
	อาชีพและตำแหน่งงานในห้องสมุด.....	18
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	23
3	วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า.....	29
	การกำหนดประชากรและการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง.....	29
	การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล.....	31
	การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	32
	การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล.....	34

4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	36
การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	36
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	37
5 สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ.....	65
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า.....	65
สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า.....	65
วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า.....	66
สรุปผลการศึกษาค้นคว้า.....	68
อภิปรายผล.....	72
ข้อเสนอแนะ.....	75
ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัย.....	76
บรรณานุกรม.....	77
ภาคผนวก.....	83
ภาคผนวก ก รายงานผู้เชี่ยวชาญ.....	84
ภาคผนวก ข รายชื่อโรงเรียนที่เปิดสอนรายวิชางานห้องสมุด.....	87
ภาคผนวก ค แบบสอบถาม.....	96
ประวัติย่อของผู้วิจัย.....	119

บัญชีตาราง

ตาราง

หน้า

1	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง.....	30
2	จำนวนแบบสอบถามที่ส่งไปและได้รับคืนที่เป็นฉบับสมบูรณ์.....	33
3	ข้อมูลส่วนตัวของผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหาร และบรรณารักษ์ เกี่ยวกับเพศ วุฒิทางการศึกษา และประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน.....	37
4	ความคิดเห็นเกี่ยวกับการเปิดสอนหรือไม่เปิดสอนรายวิชา งานห้องสมุดของผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหาร และบรรณารักษ์.....	40
5	เหตุผลที่สมควรเปิดสอนรายวิชางานห้องสมุดของผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหาร และบรรณารักษ์.....	41
6	เหตุผลที่ไม่สมควรเปิดสอนรายวิชางานห้องสมุดของผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหาร และบรรณารักษ์.....	43
7	การเปรียบเทียบเหตุผลที่สมควรเปิดสอนรายวิชางานห้องสมุด ของผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหาร และบรรณารักษ์ที่เห็นสมควรให้เปิดสอน.....	45
8	การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยเหตุผลในข้อที่ว่าด้วยจุดประสงค์ของ การเรียนรายวิชางานห้องสมุดเหมาะสมกับระดับชั้นของนักเรียน จำแนกตามสถานภาพเป็นรายคู่.....	48
9	การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยเหตุผลในข้อที่ว่าด้วยเนื้อหา รายวิชางานห้องสมุดสามารถนำไปใช้ให้เป็นประโยชน์ต่อการศึกษา เล่าเรียนวิชาอื่นๆ จำแนกตามสถานภาพเป็นรายคู่.....	49
10	การเปรียบเทียบเหตุผลที่ไม่สมควรเปิดสอนรายวิชางานห้องสมุด ของผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหาร และบรรณารักษ์ที่เห็นไม่สมควรให้เปิดสอน.....	50

11	ความสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพของผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหาร และบรรณารักษ์ กับความคิดเห็นเกี่ยวกับ การเปิดสอนและไม่เปิดสอนรายวิชางานห้องสมุด.....	52
12	ความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับชั้นที่ควรเปิดสอนรายวิชางานห้องสมุด ของผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหาร และบรรณารักษ์ ซึ่งเห็นว่าสมควรเปิดสอนรายวิชางานห้องสมุด.....	54
13	ความคิดเห็นเกี่ยวกับการปรับปรุงความซ้ำซ้อนของเนื้อหา รายวิชางานห้องสมุดของผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหาร และบรรณารักษ์ ซึ่งเห็นว่าสมควรเปิดสอนรายวิชางานห้องสมุด.....	55
14	ความคิดเห็นเกี่ยวกับลักษณะเนื้อหาที่ควรปรับปรุง ของผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหาร และบรรณารักษ์ ซึ่งเห็นว่าสมควรเปิดสอนรายวิชางานห้องสมุด.....	56
15	ความคิดเห็นเกี่ยวกับรายวิชาที่ควรเปิดสอน ของผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหาร และบรรณารักษ์ ซึ่งเห็นว่าไม่สมควรเปิดสอนรายวิชางานห้องสมุด.....	58
16	ความคิดเห็นเกี่ยวกับลักษณะการเปิดสอน ของผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหาร และบรรณารักษ์ ซึ่งเห็นว่าไม่สมควรเปิดสอนรายวิชางานห้องสมุด.....	59
17	ความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับชั้นที่ควรเปิดสอน ของผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหาร และบรรณารักษ์ ซึ่งเห็นว่าไม่สมควรเปิดสอนรายวิชางานห้องสมุด.....	60

18	ความคิดเห็นเกี่ยวกับลักษณะเนื้อหาที่ควรเปิดสอน ของผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหาร และบรรณารักษ์ ซึ่งเห็นว่าไม่สมควรเปิดสอนรายวิชางานห้องสมุด.....	61
19	ความคิดเห็นเกี่ยวกับสิ่งเซปหัวข้อที่ควรจัดให้สอนในระดับ มัธยมศึกษาตอนต้นของผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหาร และบรรณารักษ์ ซึ่งเห็นว่าไม่สมควรเปิดสอนรายวิชา.....	62
20	ความคิดเห็นเกี่ยวกับสิ่งเซปหัวข้อที่ควรจัดให้สอน ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหาร และบรรณารักษ์ ซึ่งเห็นว่าไม่สมควรเปิดสอนรายวิชางานห้องสมุด.....	63

ภูมิหลัง

ปัจจุบันเป็นที่ยอมรับกันในวงการศึกษาว่า ห้องสมุดเป็นหัวใจของการศึกษา เป็นองค์ประกอบที่สำคัญของการเรียนการสอนตามแนวหลักสูตรสมัยใหม่ที่มุ่งให้นักเรียนรู้จักค้นคว้าด้วยตนเอง และที่สำคัญการเรียนรู้โดยใช้ห้องสมุดจะช่วยให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ที่คงทนถาวร เกิดนิสัยรักการเรียนรู้ สนใจใคร่ศึกษาอย่างสม่ำเสมอ (ภิญญาพร นิตยะประภา. 2534 : 16) ดังนั้นห้องสมุดโรงเรียนจึงจำเป็นต้องมีบทบาทและมีความสัมพันธ์กับการศึกษาอย่างแนบแน่นจนไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้ (เจลิยว พันธุ์สีดา. 2532 : 8) บรรณารักษ์ห้องสมุดจึงต้องมีบทบาทที่สำคัญในการที่จะช่วยเหลือให้นักเรียนมีความรู้และทักษะในการใช้ห้องสมุดเพื่อช่วยในด้านการศึกษาค้นคว้า โดยมีการสอนการใช้ห้องสมุดทั้งเป็นทางการและไม่เป็นทางการ

การสอนแบบเป็นทางการนั้นเป็นการสอนที่กำหนดไว้ในหลักสูตร มีลักษณะการสอนคือการสอนวิธีการใช้ห้องสมุดเป็นวิชาบังคับพื้นฐานและการสอนเป็นวิชาเลือก การสอนแบบเป็นทางการนี้ ทำให้ผู้เรียนมีความรู้และใช้ห้องสมุดได้อย่างมีประสิทธิภาพ (เจลิยว พันธุ์สีดา. 2532 : 81) ก่อนหน้า พ.ศ.2518 ไม่มีการบรรจุหลักสูตรวิชาการใช้ห้องสมุดไว้ในระดับมัธยมศึกษา แต่หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2518 ได้บรรจุวิชาการใช้ห้องสมุดเป็นครั้งแรกโดยเป็นวิชาเลือก ใช้รหัสวิชา ทส 011 (การใช้ห้องสมุด) มีหน่วยการเรียนรู้ 2 หน่วยกิต ใช้เวลาเรียน 2 คาบต่อสัปดาห์ใน 1 ภาคเรียน มีจุดมุ่งหมายให้ผู้เรียนเห็นความสำคัญและประโยชน์ของห้องสมุด มีทักษะในการใช้ห้องสมุด รักการอ่านและการค้นคว้าด้วยตนเอง และให้เป็นพื้นฐานในการใช้ห้องสมุดต่อไป (กระทรวงศึกษาธิการ. 2518 : 127)

ต่อมาในปีพุทธศักราช 2524 กระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศใช้หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 กำหนดให้มีการสอนรายวิชา ท 081 (การศึกษาค้นคว้าเบื้องต้น)

แพนวิชา พล 011 (การใช้ห้องสมุด) เป็นวิชาเลือกอยู่ในหมวดวิชาภาษาไทย ใช้เวลาเรียน 2 คาบต่อสัปดาห์ใน 1 ภาคเรียน มีหน่วยการเรียนรู้ 1 หน่วยกิต มีจุดมุ่งหมายให้ผู้เรียนรู้จัก การค้นคว้ารวบรวมและบันทึกข้อมูลที่ได้จากแหล่งวิทยาการต่างๆอย่างมีระบบและมีประสิทธิภาพ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2531 : 37)

ปัจจุบันกระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศใช้หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533) และหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533) โดยมุ่งส่งเสริมการเรียนการสอนที่เน้นกระบวนการเพื่อให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง อันจะนำไปสู่จุดมุ่งหมายที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนพัฒนาคุณภาพชีวิต มีความรู้ มีคุณธรรม มีทักษะเฉพาะด้าน ตามศักยภาพอย่างพอเพียงที่จะเห็นช่องทางในการประกอบอาชีพในอนาคต (กระทรวงศึกษาธิการ. 2535 : คำนำ) จึงกำหนดให้มีวิชาเลือกเสรีที่มีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับห้องสมุด ดังนี้

ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จัดอยู่ในกลุ่มวิชาการงานและอาชีพ กลุ่มที่ 2 งานบริการ คือ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2533 : 168)

1. รหัสวิชา ช 0245 (งานห้องสมุด 1) ใช้เวลาเรียน 2 คาบต่อสัปดาห์ใน 1 ภาคเรียน มีหน่วยการเรียนรู้ 1 หน่วยกิต มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการดูแลรักษาและซ่อมแซมหนังสือ จัดเตรียมหนังสือ ลงทะเบียนสิ่งพิมพ์และครุภัณฑ์ห้องสมุด ซึ่งคาดว่าจะสามารถนำความรู้ไปประกอบอาชีพได้

2. รหัสวิชา ช 0246 (งานห้องสมุด 2) ใช้เวลาเรียน 2 คาบต่อสัปดาห์ใน 1 ภาคเรียน มีหน่วยการเรียนรู้ 1 หน่วยกิต มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดทำบัตรต่างๆของห้องสมุด ให้บริการยืม-คืน และคาดว่าจะสามารถนำความรู้ไปประกอบอาชีพได้

ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย จัดอยู่ในกลุ่มวิชาอาชีพ กลุ่มที่ 2 งานบริการ คือ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2535 : 238)

1. รหัสวิชา ช 0247 (งานห้องสมุด 1) ใช้เวลาเรียน 2 คาบต่อสัปดาห์ใน 1 ภาคเรียน มีหน่วยการเรียนรู้ 1 หน่วยกิต มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการ

ดูแลรักษาและซ่อมแซมหนังสือ จัดเตรียมหนังสือ ลงทะเบียนสิ่งพิมพ์และครุภัณฑ์ห้องสมุด ซึ่งคาดว่าจะสามารถนำความรู้ไปประกอบอาชีพได้

2. รหัสวิชา ช 0248 (งานห้องสมุด 2) ใช้เวลาเรียน 2 คาบต่อสัปดาห์ใน 1 ภาคเรียน มีหน่วยการเรียนรู้ 1 หน่วยกิต มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดทำบัตรต่างๆของห้องสมุด ให้บริการยืม-คืน และคาดว่าจะสามารถนำความรู้ไปประกอบอาชีพได้

รายวิชางานห้องสมุดดังกล่าว หากพิจารณาแล้วจะเห็นว่าไม่ได้มีจุดมุ่งหมายให้ผู้เรียนมีทักษะและมีพื้นฐานในการใช้ห้องสมุดเช่นที่ผ่านมา หากแต่มุ่งให้ผู้เรียนมีทักษะเฉพาะด้านที่จะสามารถนำความรู้ไปประกอบอาชีพได้ ซึ่งหมายความว่า เมื่อนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นและนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย เมื่อได้ศึกษาวิชางานห้องสมุด 1 และงานห้องสมุด 2 ที่กำหนดไว้ในแต่ละระดับแล้ว สามารถนำความรู้ไปประกอบอาชีพได้ โดยสามารถประกอบอาชีพได้ 2 แนวทาง คือ

1. งานอาชีพอิสระ เช่น รับพิมพ์งานบัตรรายการ รับเย็บเล่มเข้าปกวารสาร และหนังสือ เป็นต้น (จุฑามาศ สุวรรณโคธ. ม.ป.ป. : 19)

2. งานอาชีพรับจ้าง เช่น รับราชการเป็นเจ้าหน้าที่ห้องสมุด (กระทรวงศึกษาธิการ. 2534 : 22)

อย่างไรก็ตาม แม้ว่านักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นหรือระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายที่สำเร็จการศึกษาและออกไปประกอบอาชีพได้ แต่สิ่งสำคัญที่ขาดหายไปตลอดทั้งชีวิตคือ ทักษะในการศึกษาค้นคว้าและนิสัยรักการอ่านและการเรียนรู้ ดังนั้นการเปิดสอนรายวิชางานห้องสมุดในระดับมัธยมศึกษา จึงเป็นเรื่องที่น่าพิจารณาว่าจะเหมาะสมหรือไม่ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหาร และบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนมัธยมศึกษาต่อการเปิดสอนรายวิชางานห้องสมุด เพื่อเป็นแนวทางเสนอผู้ที่เกี่ยวข้องสำหรับใช้พิจารณาปรับปรุงรายวิชางานห้องสมุดสำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาให้ได้ใช้ประโยชน์สูงสุดและมีประสิทธิภาพต่อไป

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นและเหตุผลของผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหาร และบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนมัธยมศึกษาเกี่ยวกับการเปิดสอนและไม่เปิดสอนรายวิชางานห้องสมุด
2. เพื่อเปรียบเทียบเหตุผลที่สมควร เปิดสอนและไม่สมควร เปิดสอนรายวิชางานห้องสมุดระหว่างผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหาร และบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนมัธยมศึกษา
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพของผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหาร และบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนมัธยมศึกษา กับความคิดเห็นเกี่ยวกับการเปิดสอนและไม่เปิดสอนรายวิชางานห้องสมุด
4. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหาร และบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนมัธยมศึกษาที่มีต่อการปรับเปลี่ยนเนื้อหาวิชางานห้องสมุด

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

ผลการศึกษาครั้งนี้จะเป็นประโยชน์แก่กระทรวงศึกษาธิการและเสนอผู้ที่เกี่ยวข้องในการจัดทำหลักสูตร ใช้พิจารณาปรับปรุงหรือปรับเปลี่ยนรายวิชางานห้องสมุดให้เหมาะสมสำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษา

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ประกอบด้วย

- 1.1 ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 20 คน
- 1.2 ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา จำนวน 545 คน
- 1.3 บรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนมัธยมศึกษา จำนวน 171 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง

2.1 ผู้เชี่ยวชาญ ด้านหลักสูตรและผู้เชี่ยวชาญสาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์

จำนวน 20 คน สุ่มแบบเจาะจง แบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ

2.1.1 ผู้ที่มีความรู้มีประสบการณ์เกี่ยวกับงานสอนในด้านหลักสูตรในระดับมัธยมศึกษาในสถาบันระดับอุดมศึกษามาไม่น้อยกว่า 5 ปี จำนวน 10 คน

2.1.2 ผู้ที่มีความรู้มีประสบการณ์ด้านบรรณารักษศาสตร์โดยสอนในรายวิชาห้องสมุดโรงเรียนมาไม่น้อยกว่า 5 ปี จำนวน 10 คน

2.2 ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา จำนวน 218 คน สุ่มจากโรงเรียนที่เปิดสอนรายวิชางานห้องสมุด จำนวน 109 แห่ง แบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ

2.2.1 อาจารย์ใหญ่หรือผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 109 คน

2.2.2 ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการหรือผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายบริการที่ห้องสมุดชั้นตรงอยู่ จำนวน 109 คน

2.3 บรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนมัธยมศึกษา สุ่มแบบเจาะจงเฉพาะโรงเรียนที่เปิดสอนรายวิชางานห้องสมุด จำนวน 109 แห่งละ 1 คน รวม 109 คน

การสุ่มผู้บริหารและบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนมัธยมศึกษา กลุ่มตัวอย่างที่ได้เป็นการสุ่มแบบเจาะจงเฉพาะโรงเรียนที่มีการเปิดสอนรายวิชางานห้องสมุดไม่ว่าจะเปิดสอนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นหรือระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย หรือเปิดสอนทั้งระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลาย

3. ตัวแปรที่ศึกษา

3.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่ สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม แบ่งเป็นดังนี้

3.1.1 ผู้เชี่ยวชาญ

3.1.2 ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา

3.1.3 บรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนมัธยมศึกษา

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่

3.2.1 เหตุผลที่สมควรเปิดสอนและไม่สมควรเปิดสอนรายวิชางานห้องสมุด

3.2.2 ความคิดเห็นต่อการเปิดสอนหรือไม่เปิดสอนรายวิชางานห้องสมุด

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. วิชางานห้องสมุด หมายถึง รายวิชา ช 0245 (งานห้องสมุด 1) และรายวิชา ช 0246 (งานห้องสมุด 2) ที่เปิดสอนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533) รายวิชา ช 0247 (งานห้องสมุด 1) และรายวิชา ช 0248 (งานห้องสมุด 2) ที่เปิดสอนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลายพุทธศักราช 2524 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533)

2. ผู้เชี่ยวชาญ หมายถึง ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและผู้เชี่ยวชาญสาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์ มีคุณสมบัติดังนี้ คือ

2.1 ผู้ที่มีความรู้มีประสบการณ์เกี่ยวกับงานสอนในด้านหลักสูตรในระดับมัธยมศึกษา ในสถาบันระดับอุดมศึกษามาไม่น้อยกว่า 5 ปี

2.2 ผู้ที่มีความรู้มีประสบการณ์ด้านบรรณารักษศาสตร์โดยสอนในรายวิชาห้องสมุด โรงเรียนมาไม่น้อยกว่า 5 ปี

3. ผู้บริหาร หมายถึง อาจารย์ใหญ่หรือผู้อำนวยการ และผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ หรือผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายบริการที่ห้องสมุดชั้นตรงอยู่ในโรงเรียนมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการที่เปิดสอนรายวิชางานห้องสมุดที่ปฏิบัติงานในปีการศึกษา 2535 จำนวน 109 แห่ง

4. บรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนมัธยมศึกษา หมายถึง ครูบรรณารักษ์หรือครูผู้ทำหน้าที่ บรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ที่เปิดสอนรายวิชา งานห้องสมุดที่ปฏิบัติงานในปีการศึกษา 2535 จำนวน 109 แห่ง

สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า

1. ผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหาร และบรรณาธิการห้องสมุดโรงเรียนมัธยมศึกษา มีเหตุผลที่สมควรเปิดสอนรายวิชางานห้องสมุดแตกต่างกัน
2. ผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหาร และบรรณาธิการห้องสมุดโรงเรียนมัธยมศึกษา มีเหตุผลที่ไม่สมควรเปิดสอนรายวิชางานห้องสมุดแตกต่างกัน
3. สถานภาพของผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหาร และบรรณาธิการห้องสมุดโรงเรียนกับความคิดเห็นเกี่ยวกับการเปิดสอนและไม่เปิดสอนรายวิชางานห้องสมุดมีความสัมพันธ์กัน

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยครั้งนี้แบ่งออกเป็นหัวข้อดังนี้

1. การสอนการใช้ห้องสมุด
 - 1.1 ความหมายของการสอนการใช้ห้องสมุด
 - 1.2 ความสำคัญและจุดประสงค์ของการสอนการใช้ห้องสมุด
 - 1.3 รูปแบบและเนื้อหาของการสอนการใช้ห้องสมุด
2. การสอนการใช้ห้องสมุดในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา
3. อาชีพและตำแหน่งงานในห้องสมุด
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 4.1 งานวิจัยในต่างประเทศ
 - 4.2 งานวิจัยในประเทศไทย

การสอนการใช้ห้องสมุด

ความหมายของการสอนการใช้ห้องสมุด

วรรณดี ฟูวัฒนา (2526 : 21) ได้ให้ความหมายของ "การสอนการใช้ห้องสมุด" ว่าหมายถึง "การสอนให้ผู้ใช้อาคารห้องสมุดเข้าใจถึงความสำคัญของห้องสมุด รู้จักใช้บริการ และการเข้าร่วมในกิจกรรมต่างๆของห้องสมุด รวมทั้งรู้จักใช้หนังสือและวัสดุในห้องสมุดเพื่อประโยชน์ในการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองทั้งในขณะที่กำลังศึกษาอยู่และจบการศึกษาไปแล้ว" ส่วนสุนัตรา ไชยศิริ (2520 : 14-15) อัญชลี ภูมิดิษฐ์ (2528 : 31) และนันทา วิทวุฒิศักดิ์ (2533 : 134) มีความเห็นสอดคล้องกันว่า "การสอนการใช้ห้องสมุด" หมายถึง การสอนให้ผู้ใช้อาคารห้องสมุดรู้จักวิธีการใช้ห้องสมุดเพื่อการศึกษา ค้นคว้าได้ด้วยตนเอง กล่าวคือ รู้จักลักษณะ

ทรัพยากรของห้องสมุด รู้จักวิธีใช้เครื่องมือช่วยในการศึกษาค้นคว้าทั้งบัตรรายการ ตระขี้นวารสาร ฯลฯ จนสามารถใช้บริการและกิจกรรมต่างๆของห้องสมุด โดยใช้ให้เกิดประโยชน์มากที่สุด ด้วยวิธีการที่ฉลาด ด้วยความเร็วและประหยัดเวลา แต่จิรวรรณ ภักดีบุตร (2532 : 190) ได้ให้ความหมายของ "การสอนการใช้ห้องสมุด" ว่าหมายถึง "การสอนให้ผู้รู้และสามารถค้นหาสารนิเทศได้ด้วยตนเอง โดยสามารถใช้กลยุทธ์การค้นคว้าหาสารนิเทศและใช้คู่มือช่วยการค้นคว้าในสาขาวิชาเฉพาะเจาะจงหรือหัวข้อใดหัวข้อหนึ่ง เป็นการมุ่งสอนให้ผู้รู้สามารถรวบรวมข้อมูลประกอบการศึกษาและลงรายการทางบรรณานุกรมและเชิงอรรถประกอบได้ด้วยตนเอง" นอกจากนี้ นฤมล เอกพนธ์เมธี (2530 : 12) ได้ให้ความหมายของ "การสอนการใช้ห้องสมุด" ว่าหมายถึง "การสอนให้ผู้รู้ห้องสมุดรู้จักมีวิจารณญาณในการเลือกแหล่งวิทยาการรวมทั้งวัสดุที่จะให้ข้อมูลที่ต้องการ จัดลำดับขั้นในการค้นคว้าได้เหมาะสม รวบรวมข้อมูลที่ต้องการนำมาวิเคราะห์และนำมาใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้ผู้ใช้แต่ละคนมีความสามารถที่จะกำหนดแนวทางทำการค้นคว้าและเข้าถึงสารนิเทศได้ด้วยตนเอง" และสุขุม เฉลยทรัพย์ (2531 : 289) ได้ให้ความหมายของ "การสอนการใช้ห้องสมุด" ว่าหมายถึง "การสอนให้นักเรียนรู้จักกับงานด้านบริการตอบคำถาม รู้จักสารานุกรม หนังสือคู่มือสาขาวิชาต่างๆ การจัดหมู่ การจัดเรียงหนังสือ การใช้บัตรรายการ วิธีรักษาหนังสือ การใช้หนังสือเพื่อการอ่านทั่วไปและเพื่อการค้นคว้า"

จากความหมายที่กล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า "การสอนการใช้ห้องสมุด" หมายถึง การสอนให้ผู้รู้รู้จักทรัพยากรและการใช้ทรัพยากรของห้องสมุดให้เกิดประโยชน์มากที่สุด รวมทั้งการใช้บริการต่างๆของห้องสมุด เพื่อให้สามารถใช้ห้องสมุดเป็นแหล่งที่จะศึกษาค้นคว้าได้ด้วยตนเอง

ความสำคัญและจุดประสงค์ของการสอนการใช้ห้องสมุด

ปัจจุบันแนวโน้มระบบการศึกษาของประเทศไทย เริ่มแตกแยกออกจากแนวเดิมที่เน้นหนักอยู่กับการเรียนการสอนในชั้นเรียน และการที่ครูเป็นผู้ให้ความรู้แก่นักเรียนเพียงฝ่ายเดียว เปลี่ยนมาเป็นทั้งครูและนักเรียนต่างก็เป็นทั้งผู้ให้และผู้รับด้วยกันทั้งสองฝ่าย (ณรงค์ ป๋อมบวบผา. 2526 : 2) ดังนั้นห้องสมุดจึงเป็นหน่วยงานสำคัญที่จะช่วยส่งเสริมและสนับสนุนการเรียนการสอนของนักเรียนและครู-อาจารย์ในโรงเรียนให้บรรลุถึงวัตถุประสงค์ที่ระบุไว้ในหลักสูตรตามวิทยาการสมัยใหม่ (สมหมาย วัฒนะศิริ. 2533 : 1) ซึ่งจากงานวิจัยของนฤมล เอกพจน์เมธี (2530 : 102) ที่ศึกษาผลของการสอนวิชาการศึกษาค้นคว้าเบื้องต้น (ท 081) ต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย พบว่า วิชา ท 081 เป็นวิชาที่เป็นประโยชน์ในการส่งเสริมให้นักเรียนมีความสามารถทางการเรียนสูงขึ้น และทำให้นักเรียนมีความสามารถทางการเรียนวิชาอื่น ๆ เพิ่มขึ้น

การสอนการใช้ห้องสมุดให้แก่ผู้เรียนมีจุดประสงค์ดังนี้คือ

1. เพื่อให้ผู้เรียนเห็นความสำคัญและประโยชน์ของห้องสมุด
2. เพื่อให้ผู้เรียนสามารถใช้ประโยชน์จากวัสดุห้องสมุดชนิดต่างๆ ได้อย่าง

รวดเร็วและถูกต้อง

3. เพื่อให้ผู้เรียนมีทักษะในการใช้ห้องสมุดและแหล่งสารนิเทศต่างๆ
4. เพื่อฝึกนิสัยให้เป็นผู้ที่รู้จักพึ่งตนเอง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านการศึกษา

ค้นคว้าหาความรู้ได้ทัน

5. เพื่อให้ผู้เรียนเป็นผู้มีระเบียบวินัยและมีมารยาทที่ดีในการใช้ห้องสมุด
6. เพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความสนใจและเข้าไปใช้ห้องสมุดมากขึ้น
7. เพื่อปลูกฝังนิสัยรักการอ่านให้เกิดขึ้นในตัวผู้เรียน

8. เพื่อเป็นการช่วยประหยัดเวลาการทำงานของบรรณารักษ์ และเจ้าหน้าที่ห้องสมุดกล่าวคือ ไม่ต้องคอยตอบคำถามเกี่ยวกับวิธีใช้ห้องสมุด และผู้เรียนรู้หลักการใช้ห้องสมุดทำให้สามารถจัดเก็บวัสดุบางอย่างเข้าที่ได้อย่างถูกต้อง เป็นต้น

9. เพื่อให้มีความรู้สึกเป็นเจ้าของห้องสมุดร่วมกัน เล็งเห็นประโยชน์ของสมบัติส่วนรวม รู้จักใช้ประโยชน์จากสิ่งต่างๆ ของห้องสมุดอย่างทะนุถนอมเพื่อให้สามารถใช้ได้นานจนคุ้มค่า (อัมพร ปิ่นศรี, นนทนา เผือกผ่อง และสุภัทรา จัตรเงิน. 2517 : 5-6 ; ณรงค์ ป้อมบุบผา. 2526 : 4 ; ธาดาศักดิ์ วชิรปรีชาพงษ์. 2528 : 11 ; นันทา วิทวุฒิศักดิ์. 2533 : 136-137)

รูปแบบและเนื้อหาของการสอนการใช้ห้องสมุด

รูปแบบของการสอนการใช้ห้องสมุดโดยสรุปแล้วมี 2 แบบ คือ (สุพัตรา ไชยศิริ. 2520 : 12-13 ; วรณดี ฟูวัฒนา. 2526 : 22-23 ; ธาดาศักดิ์ วชิรปรีชาพงษ์. 2528 : 11-14 ; สุทธิลักษณ์ อำพันวงศ์. 2528 : 9 ; อัญชลี ภูมิดิษฐ์. 2528 : 31-31 ; เฉลียว พันธุ์สีดา. 2532 : 81-82)

1. การสอนแบบเป็นทางการ (Formal library instruction)

2. การสอนแบบไม่เป็นทางการ (Informal library instruction)

การสอนแบบเป็นทางการ หมายถึง การสอนวิธีใช้ห้องสมุดตามที่สถาบันการศึกษากำหนดให้สอน โดยมีการกำหนดเวลาและเนื้อหาวิชาตามที่ต้องการเพื่อที่จะให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เป็นการให้ความรู้เกี่ยวกับการใช้ห้องสมุดอย่างละเอียด เพื่อให้ผู้เรียนเกิดทักษะในการใช้ห้องสมุด สำหรับเป็นแหล่งแสวงหาความรู้แขนงต่างๆตามที่ต้องการ อาจจัดเป็นวิชาบังคับหรือวิชาเลือกเสรีในหลักสูตรระดับการศึกษาชั้นต่างๆ

การสอนแบบไม่เป็นทางการ หมายถึง การสอนในเวลาที่ไม่ให้บริการในห้องสมุดเท่าที่มีโอกาส เป็นการสอนที่ไม่สอนในชั้นเรียนและไม่สอนตามหลักสูตรในสถาบันการศึกษาต่างๆ การสอนแบบไม่เป็นทางการนี้ ได้แก่ การปฐมนิเทศการใช้ห้องสมุด โดยสอนเป็นรายบุคคลหรือเป็นรายกลุ่มให้แก่ผู้ที่สนใจในเรื่องการใช้ห้องสมุด ในระยะเปิดภาคการศึกษา นอกจากนี้การสอนแบบไม่เป็นทางการจะแทรกอยู่ในบริการตอบคำถามและช่วยการค้นคว้า เมื่อมีคำถามบรรณารักษ์จะแนะนำให้ผู้รู้จักเครื่องมือที่จะใช้ค้นหาคำตอบ เช่น บัตรรายการ ตรราชินี หนังสืออ้างอิง เพื่อช่วยให้ผู้ใช้เกิดความเข้าใจในการใช้ห้องสมุดและสามารถช่วยตนเองในการศึกษาค้นคว้าในโอกาสต่อไป

ในเรื่องเนื้อหาของการสอนการใช้ห้องสมุด มีนักวิชาการหลายท่านได้เสนอไว้ดังนี้

วาทิ ฐานวงศ์ศานติ (2531 : 54) และอัญชลี ภูมิธิษฐ์ (2528 : 31) มีความเห็นสอดคล้องกันในเรื่องการสอนการใช้ห้องสมุดในระดับการศึกษาต่างๆว่า ควรบรรจุเนื้อหา ดังนี้ คือ

1. ความสำคัญและวัตถุประสงค์ของห้องสมุด
2. การจัดวัสดุและระเบียบการใช้ห้องสมุด
3. ส่วนต่างๆของหนังสือและการระวังกษาหนังสือ
4. การแบ่งหมวดหมู่วัสดุและการจัดสำหรับบริการ
5. บัตรรายการต่างๆ
6. หนังสืออ้างอิง วารสาร หนังสือพิมพ์และวิธีใช้
7. การเขียนรายงานการค้นคว้า

อัมพร ปิ่นศรี (2521 : 10) ได้เสนอเนื้อหาของสอนการใช้ห้องสมุดดังนี้ คือ

1. ความสำคัญของห้องสมุด
2. การจัดห้องสมุดและระเบียบการใช้ห้องสมุด
3. ชนิดของวัสดุในห้องสมุด
4. ส่วนต่างๆของหนังสือและการระวังกษาหนังสือ
5. การจัดหนังสือหรือการแบ่งหมวดหมู่หนังสือและการเรียงหนังสือบนชั้น

6. บัตรรายการหนังสือ ประโยชน์ ความสำคัญ และวิธีใช้
7. หนังสืออ้างอิงและวิธีใช้
8. การจดโน้ต
9. วิธีทำรายงาน การค้นคว้า เขียนรายงานภาคินิพนธ์และวิทยานิพนธ์
10. การทำเชิงอรรถและการรวบรวมบรรณานุกรม

นนทนา เผือกผ่อง (2514 : 145) ได้เสนอเนื้อหาการสอนการใช้ห้องสมุดในวิทยาลัยและมหาวิทยาลัยไว้ดังนี้ คือ

1. ความสำคัญของห้องสมุด และอารยธรรมของมนุษย์
2. การจัดห้องสมุด กฎระเบียบการใช้ห้องสมุด ชนิดของหนังสือและอุปกรณ์ต่างๆของห้องสมุด
3. ส่วนต่างๆของหนังสือและการระวังกษาหนังสือ
4. การแบ่งหมวดหมู่หนังสือ การเรียงหนังสือตามลำดับเลขเรียกหนังสือ
5. บัตรรายการหนังสือ ความสำคัญ ประโยชน์และการใช้
6. หนังสืออ้างอิง การใช้หนังสืออ้างอิง บริการตอบคำถาม จุลสาร วารสาร และหนังสือพิมพ์ ตรราชนิวารสาร

7. การจดโน้ต การทำบันทึกย่อ
8. การค้นคว้า เขียนรายงาน ภาคินิพนธ์และวิทยานิพนธ์
9. การรวบรวมบรรณานุกรมประกอบการค้นคว้า

พวา พันธุ์เมฆา (2535 : ก) ได้เสนอเนื้อหาของการสอนการใช้ห้องสมุดในระดับมหาวิทยาลัยดังนี้

1. ความรู้เรื่องสารนิเทศและห้องสมุด
2. วัสดุสารนิเทศในห้องสมุดและการใช้ห้องสมุด
3. บัตรรายการ

4. หนังสือและการระวางรักษาหนังสือ
5. สิ่งพิมพ์ต่อเนื่องและบรรณานุกรมวารสาร
6. บริการฐานข้อมูล
7. หนังสืออ้างอิง
8. การศึกษาค้นคว้า
9. การเขียนบทนิพนธ์

กฎหมาย ระเบียบประกาศ (2534 : 93) ได้เสนอว่าเนื้อหาที่ควรสอนสำหรับการสอนการใช้ห้องสมุดในโรงเรียน คือ

1. แนะนำให้รู้จักห้องสมุด
2. วัตถุประสงค์
3. ส่วนต่างๆของหนังสือ
4. เลขหมู่หนังสือ
5. วิธีใช้บัตรรายการ
6. การค้นหนังสืออ้างอิง
7. การเขียนบรรณานุกรม

เจลิเยว พันธุ์ลีดา (2532 : 80) เสนอว่าเนื้อหาที่ควรนำไปสอนในการสอนการใช้ห้องสมุดในโรงเรียนดังนี้ คือ

1. บัตรรายการ
2. ประเภทและจำนวนทรัพยากรในห้องสมุด
3. การใช้หนังสืออ้างอิงประเภทต่างๆ
4. ระเบียบและกฎเกณฑ์ต่างๆของห้องสมุด
5. มารยาทในการเข้าใช้ห้องสมุด

จากเนื้อหาของการสอนการใช้ห้องสมุด สามารถสรุปได้ว่า การสอนการใช้ห้องสมุด
ในโรงเรียน ควรมีเนื้อหา ดังนี้คือ

1. ความสำคัญและวัตถุประสงค์ของห้องสมุด รวมทั้งระเบียบการใช้ห้องสมุด
2. ชนิดของวัสดุในห้องสมุด แบ่งเป็น 2 ประเภท คือ วัสดุตีพิมพ์ และ วัสดุ
ทัศนวัสดุ
3. ส่วนต่างๆของหนังสือและการระวังกษาหนังสือ
4. การแบ่งและการจัดหมวดหมู่วัสดุ ให้ทราบเรื่อง ความหมาย ประโยชน์
การแบ่งหมวดหมู่หนังสือ และการจัดเรียงหนังสือบนชั้น
5. บัตรรายการและวิธีการใช้บัตรรายการ ให้ทราบเรื่อง ความหมาย ประโยชน์
บัตรรายการที่ควรรู้จัก การเรียงและวิธีใช้บัตรรายการ สำหรับห้องสมุดโรงเรียนที่นำระบบการ
จัดเก็บสารนิเทศด้วยคอมพิวเตอร์มาใช้ ควรจัดสอนเรื่องการใช้บัตรรายการคอมพิวเตอร์ การสืบค้น
ฐานข้อมูลโดยผ่านคอมพิวเตอร์
6. หนังสืออ้างอิงและวิธีใช้ ให้ทราบเรื่องความหมาย ลักษณะพิเศษ และหนังสือ
อ้างอิงที่ควรรู้จัก
7. วิธีการจัดทำรายงานการค้นคว้า ให้ทราบเรื่อง ความหมาย วัตถุประสงค์
ขั้นตอนการทำรายงาน การเขียนเชิงอรรถและบรรณานุกรม

การสอนการใช้ห้องสมุดในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา

การสอนการใช้ห้องสมุดแบบเป็นทางการในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา ปรากฏเป็นครั้งแรก
ในหลักสูตรประโยคมัธยมศึกษาตอนปลาย นุทธศักราช 2518 ซึ่งได้กำหนดให้เรียนวิชาการใช้ห้องสมุด
โดยจัดเป็นวิชาเลือก นักเรียนจะเลือกเรียนในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 หรือมัธยมศึกษาปีที่ 5 ก็ได้
มีรหัสวิชาว่า หส 011 (การใช้ห้องสมุด) ใช้เวลาเรียน 2 คาบต่อสัปดาห์ใน 1 ภาคเรียน
มีหน่วยการเรียนรู้ 2 หน่วยกิต โดยมีจุดประสงค์ดังนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2518 : 127)

1. เพื่อให้เห็นความสำคัญและประโยชน์ของห้องสมุด
2. เพื่อให้มีทักษะในการใช้ห้องสมุด
3. เพื่อให้รักการอ่านและการค้นคว้าด้วยตนเอง
4. เพื่อเป็นพื้นฐานในการใช้ห้องสมุดต่อไป

หัวข้อที่สอนในวิชา ทส 011 (การใช้ห้องสมุด) ได้แก่ ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับห้องสมุด ส่วนต่างๆของหนังสือและสิ่งพิมพ์อื่นๆ เลขหมู่หนังสือและการจัดหนังสือบนชั้น บัตรรายการ หนังสือประเภทต่างๆ หนังสืออ้างอิง ตลอดจนวิธีอ่านหนังสือและการเขียนรายงานการค้นคว้า

ต่อมากระทรวงศึกษาธิการ (2531 : 37) ได้ประกาศใช้หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 กำหนดให้มีการสอนรายวิชา ท 081 (การศึกษาค้นคว้าเบื้องต้น) แทนวิชา ทส 011 (การใช้ห้องสมุด) รายวิชา ท 081 (การศึกษาค้นคว้าเบื้องต้น) เป็นวิชาเลือกในหมวดวิชาภาษาไทย ใช้เวลาเรียน 2 คาบต่อสัปดาห์ใน 1 ภาคเรียน มีหน่วยการเรียนรู้ 1 หน่วยกิต มีจุดประสงค์ให้ผู้เรียนรู้จักการค้นคว้า รวบรวมและบันทึกข้อมูลที่ได้จากแหล่งวิทยาการต่างๆอย่างมีระเบียบ ระบบ และมีประสิทธิภาพ

หัวข้อที่สอนในรายวิชา ท 081 (การศึกษาค้นคว้าเบื้องต้น) ได้แก่ ความรู้เรื่องการใช้ห้องสมุด ผูกการใช้ห้องสมุด การเก็บและบันทึกข้อมูลจากการอ่านหนังสือ เอกสาร แผนภูมิ แผนที่และสิ่งพิมพ์ต่างๆ รวมทั้งการสัมภาษณ์และการสังเกต

ดังนั้นเมื่อพิจารณาแล้วจะเห็นว่าทั้งวิชา ทส 011 (การใช้ห้องสมุด) และรายวิชา ท 081 (การศึกษาค้นคว้าเบื้องต้น) ที่ผ่านมามีความมุ่งเน้นให้นักเรียนมีทักษะในการใช้ห้องสมุดสามารถใช้ห้องสมุดเป็นแหล่งที่จะศึกษาค้นคว้าได้ด้วยตนเอง แต่หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533) ที่ใช้อยู่ในปัจจุบันได้ยกเลิกการสอนการใช้ห้องสมุดที่มุ่งเน้นทักษะดังกล่าว เป็นการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นให้นักเรียนมีทักษะเฉพาะด้านตามศักยภาพอย่างพอเพียงที่จะเห็นช่องทางในการประกอบอาชีพ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2535 : คำนำ)

โดยปัจจุบันหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533) (กระทรวงศึกษาธิการ. 2533 : 168) และหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533) (กระทรวงศึกษาธิการ. 2535 : 238) ได้กำหนดให้มีวิชาเลือกเสรีที่มีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับห้องสมุดอยู่ในกลุ่มวิชาการงานและอาชีพในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และอยู่ในกลุ่มวิชาอาชีพในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย กลุ่มที่ 2 งานบริการ โดยระดับมัธยมศึกษาตอนต้นใช้รหัสวิชา ช 0245 (งานห้องสมุด 1) และรหัสวิชา ช 0246 (งานห้องสมุด 2) ส่วนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายใช้รหัสวิชา ช 0247 (งานห้องสมุด 1) และรหัสวิชา ช 0248 (งานห้องสมุด 2) ซึ่งทั้ง 4 รายวิชาใช้เวลาเรียน 2 คาบต่อสัปดาห์ใน 1 ภาคเรียน มีหน่วยการเรียนรู้ 1 หน่วยกิตเช่นเดียวกัน

รายวิชา ช 0245 (งานห้องสมุด 1) ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และรายวิชา ช 0247 (งานห้องสมุด 1) ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย มีจุดประสงค์เหมือนกันคือ เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการดูแลรักษาและซ่อมแซมหนังสือ จัดเตรียมหนังสือและลงทะเบียนสิ่งพิมพ์และครุภัณฑ์ห้องสมุดและสามารถนำความรู้ไปประกอบอาชีพได้ นอกจากนี้หัวข้อที่สอนในรายวิชา ช 0245 (งานห้องสมุด 1) และรายวิชา ช 0247 (งานห้องสมุด 1) ยังมีเนื้อหาเหมือนกันคือ ศึกษางานห้องสมุด คุณสมบัติ หน้าที่และความรับผิดชอบ การจัดห้องสมุด การดำเนินงานห้องสมุดเกี่ยวกับหนังสือ วารสารและหนังสือพิมพ์ จุลสาร กฤตภาคและโสตทัศนวัสดุ การเตรียมออกให้ยืม การลงทะเบียน การจัดชั้น การจัดเก็บ การดูแลรักษาและซ่อมแซม การสำรวจ และการจำหน่ายออกจากห้องสมุด ปฏิบัติงานจัดครุภัณฑ์ห้องสมุดและตกแต่งห้องสมุด จัดวัสดุห้องสมุดชั้นชั้น เตรียมสิ่งพิมพ์และโสตทัศนวัสดุ ลงทะเบียนวัสดุห้องสมุด ซ่อมแซมหนังสือแบบต่างๆและเย็บเล่มเข้าปกวารสารและหนังสือ

ส่วนรายวิชา ช 0246 (งานห้องสมุด 2) ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และรายวิชา ช 0248 (งานห้องสมุด 2) ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย มีจุดประสงค์เหมือนกันคือ เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดทำบัตรต่างๆของห้องสมุด ให้บริการยืม-ส่งคืนหนังสือ

และสามารถนำความรู้ไปประกอบอาชีพได้ สำหรับหัวข้อที่สอนในรายวิชา ช 0246 (งานห้องสมุด 2) และรายวิชา ช 0248 (งานห้องสมุด 2) มีเนื้อหาเหมือนกันคือ ศึกษาการจัดทำและการพิมพ์บัตรของห้องสมุด ตรชนีวารสาร บรรณทัศน์ บรรณานุกรมช่วยการค้นคว้า บัตรการใช้หนังสืออ้างอิง บัตรรายการหนังสือและโสตทัศนวัสดุ จุลสาร และกฤตภาค บัตรทะเบียนสมาชิกห้องสมุด การเรียงบัตรประเภทต่างๆ การจัดทำเนื้องานเกี่ยวกับงานบริการและกิจกรรมห้องสมุด การเก็บสถิติ ประเมินผลงานและรายงานห้องสมุด การประชาสัมพันธ์ห้องสมุด ปฏิบัติงานจัดทำบัตรตรชนีวารสาร บรรณทัศน์ บรรณานุกรมและบัตรสมาชิก พิมพ์บัตรทุกประเภท เรียงบัตรทุกประเภท บริการให้ยืม รับคืน และทวงถาม จัดนิทรรศการ จัดแสดงหนังสือใหม่ จัดทำคู่มือการใช้ห้องสมุด และประชาสัมพันธ์งานห้องสมุด

อาชีพและตำแหน่งงานในห้องสมุด

อาชีพ

ความหมายของคำว่า " อาชีพ " "อาชีพ" ตามความหมายของพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถานพุทธศักราช 2525 (2530 : 915) หมายถึง งานที่ทำเป็นประจำเพื่อเลี้ยงชีพ ส่วนกระทรวงศึกษาธิการ (2511 : 1) ได้ให้ความหมายของ "อาชีพ" ไว้ว่า หมายถึง ชนิดของงานหลักที่บุคคลหนึ่งกระทำอยู่ นอกจากนี้ ถาวร สารวิทย์ (2529 : 64) และวิจิตร บุญธโรกุล (2529 : 35) มีความเห็นสอดคล้องกันว่า "อาชีพ" หมายถึง การประกอบสัมมาชีพของมนุษย์ที่ต้องใช้สมอง แรงกาย หรือทั้งสองอย่างร่วมกัน เพื่อให้ได้มาซึ่งปัจจัยที่อาจเป็นเงินหรือสิ่งของที่จำเป็นแก่การดำรงชีพ โดยอาชีพนั่นต้องไม่ผิดทั้งกฎหมาย ศีลธรรม และคุณธรรมของสมาชิกในสังคม และดำรงค์ ฐานดี (2521 : 4) ได้ให้ความหมายของ "อาชีพ" ว่าหมายถึง กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับงานทุกประเภทที่มีลักษณะทั้งทางเทคนิค ทางเศรษฐกิจ และทางสังคมอันก่อให้เกิดการมีงานทำและรายได้ตามความต้องการ ความถนัดของแต่ละบุคคล อาชีพดังกล่าวนี้ อาจรวมไปถึงงานที่ใครทำก็ได้ โดยไม่ต้องใช้ความรู้ความสามารถอย่างมากมายและงานที่ใช้ทักษะและการฝึกหัดขั้นสูง

จากความหมายที่กล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า "อาชีพ" หมายถึง งานที่บุคคลใดบุคคลหนึ่ง
กระทำเป็นประจำเพื่อให้มีรายได้ในการดำรงชีพด้วยตนเอง

"อาชีพ" โดยสรุปแล้ว มี 2 ประเภท คือ (ถาวร บัวศรี. 2521 : 6-7 ;
ศรีสง่า กรมสวัสดิ. 2521 : 101-102 ; วิจิตร บุญยธโรกุล. 2529 : 36-37 ;
ประยูร ศรีประสาธน์ และศิริพรรณ ชุ่มมม. 2533 : 621-623)

1. อาชีพอิสระ หมายถึง อาชีพส่วนตัว หรือการประกอบกิจการด้วยตนเองหรือ
เป็นการประกอบกิจการของครอบครัวที่ตนรับมาดำเนินการต่อ การลงทุนก็เป็นการลงทุนด้วยตนเอง
เป็นส่วนใหญ่ รายได้ที่ตนได้รับหรือรายได้ของกิจการตลอดจนการดำรงอยู่ และการพัฒนากิจการนั้น
จะมีมากน้อยเพียงใด ก็ขึ้นอยู่กับผู้ประกอบการอาชีพเป็นสำคัญ เช่น ตั้งโรงงานอุตสาหกรรม
เปิดร้านซ่อมเครื่องไฟฟ้า ตั้งร้านขายสินค้าปลีก-ส่ง การทำฟาร์มเลี้ยงสัตว์ การประมง
การทำสวนผลไม้ นาถุ้ง เป็นต้น

2. อาชีพรับจ้าง หมายถึง อาชีพที่ผู้ทำไม่ได้ประกอบกิจการด้วยตนเอง
แต่รับจ้างเป็นลูกจ้างในบริษัท ห้างร้าน โรงงานหรือรับเข้ารับราชการ ผู้ประกอบในอาชีพ
รับจ้างนี้จะมีฐานะเป็นผู้รับจ้างหรือพนักงานหรือข้าราชการที่ได้รับค่าจ้างตามคาบเวลา หรือตาม
ความสำเร็จของงาน เช่น รับจ้างเป็นรายชั่วโมง รายวัน รายสัปดาห์ รายเดือน หรือรายชิ้น
ทั้งนี้สุดแล้วแต่ข้อสัญญาตกลงกันในเวลาจ้างงาน การประกอบอาชีพรับจ้างนี้จะมีผู้บังคับบัญชาดูแล
รับผิดชอบเป็นลำดับ ผู้ประกอบอาชีพรับจ้างส่วนใหญ่ไม่อาจตัดสินใจดำเนินการด้วยตนเอง
อำนาจการตัดสินใจเพื่อการดำเนินการหรือเพื่อการแก้ปัญหาเป็นไปตามกรอบที่ได้รับมอบหมาย
จากเจ้าของกิจการหรือผู้บังคับบัญชาระดับสูง

ส่วนอาชีพสำหรับนักเรียนที่เรียนรายวิชางานห้องสมุด ไม่ว่าจะเป็นในระดับมัธยมศึกษา
ตอนต้นหรือมัธยมศึกษาตอนปลาย สามารถทำได้ 2 แนวทาง คือ

1. งานอาชีพอิสระ เช่น รับพิมพ์บัตรรายการ รับเย็บเล่มเข้าปกวารสารและหนังสือ

2. งานอาชีพรับจ้าง เช่น รับราชการเป็นเจ้าหน้าที่ห้องสมุด

ตำแหน่งงานในห้องสมุด

บุคลากรห้องสมุดมี 2 ประเภท คือ (อัมพร ปันศรี. 2523 : 32 ; ธาดาศักดิ์ วชิรปรีชาพงษ์. 2525 : 70 ; วิทยุภาพร นิตยะประภา. 2534 : 118)

1. ประเภทที่ไม่มีความรู้วิชาชีพบรรณารักษ์

2. ประเภทที่มีความรู้วิชาชีพบรรณารักษ์

บุคคลทั้งสองประเภทนี้แตกต่างกัน คือ

ประเภทที่ไม่มีความรู้วิชาชีพบรรณารักษ์ ได้แก่ เสมียนพนักงาน พนักงานพิมพ์ดีด นักการภารโรง บุคคลเหล่านี้มีความชำนาญเฉพาะงานในหน้าที่ของตน ไม่มีความรู้ทางบรรณารักษศาสตร์และช่วยปฏิบัติงานบางอย่างของห้องสมุดที่ไม่ต้องใช้ความรู้ทางบรรณารักษ์ เช่น จัดสถานที่ ให้ยืมหนังสือ ฯลฯ เป็นการประหยัด ทุนแรงและเวลาแก่บรรณารักษ์และแบ่งเบาภาระได้มาก

ประเภทที่มีความรู้วิชาชีพบรรณารักษ์ ในต่างประเทศถือว่าเป็นผู้มีความรู้เฉพาะด้าน วิชาบรรณารักษศาสตร์ในสาขาวิชาใดวิชาหนึ่ง และประกาศนียบัตรวิชาบรรณารักษศาสตร์ หรือมีปริญญาตรีทางวิชาบรรณารักษศาสตร์ นอกจากนี้จะต้องมีความสามารถดังนี้

1. มีความรู้ความเข้าใจในวัตถุประสงค์ ระเบียบงาน และงานเทคนิคของห้องสมุด
2. มีความคุ้นเคยกับหลักการบริหาร และระบบงานของห้องสมุด
3. มีความรู้ในวัสดุอ้างอิงและสามารถใช้วัสดุอ้างอิงในห้องสมุดได้อย่างดี
4. เข้าใจถึงวัสดุห้องสมุดและผู้ใช้ และสามารถสร้างความสัมพันธ์ให้เกิดขึ้นระหว่าง

หนังสือกับผู้ใช้ด้วยวิธีการต่างๆ

สำหรับประเทศไทยได้แบ่งประเภทที่มีความรู้วิชาชีพบรรณารักษ์ออกเป็น 2 ประเภท คือ ประเภทที่มีคุณวุฒิอย่างต่ำปริญญาตรี และประกาศนียบัตรเฉพาะบรรณารักษ์หรือได้ปริญญาตรีวิชาบรรณารักษศาสตร์ประเภทหนึ่ง อีกประเภทหนึ่งคือผู้ที่ได้รับการอบรมจนได้วุฒิบัตรของสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย และได้ปฏิบัติงานห้องสมุดจนมีความรู้ ความสามารถดังกล่าว

นอกจากนี้จากรูวรรณ สันธุโสภณ (2527 : 83-84) ยังได้กล่าวสรุปถึงการกำหนดตำแหน่งบุคลากรของห้องสมุดว่า ปัจจุบันนี้บุคลากรที่ปฏิบัติหน้าที่งานห้องสมุดโดยตรงในห้องสมุดของส่วนราชการต่างๆเกือบทั้งหมดมี 2 สาย คือ

1. สายงานห้องสมุด ผู้ปฏิบัติหน้าที่มีชื่อตำแหน่งเรียกว่า เจ้าหน้าที่ห้องสมุด
2. สายงานบรรณารักษ์ ผู้ปฏิบัติหน้าที่มีชื่อตำแหน่งเรียกว่า บรรณารักษ์

ในที่นี้จะขอกล่าวเฉพาะสายงานห้องสมุด เพราะเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับตำแหน่งเจ้าหน้าที่ห้องสมุดโดยตรง สายงานห้องสมุดนี้มีลักษณะงานโดยทั่วไปกล่าวคือ สายงานนี้คลุมถึงตำแหน่งต่างๆที่ปฏิบัติงานทางด้านห้องสมุดหรือให้บริการแก่ผู้ใช้ห้องสมุด ซึ่งมีลักษณะงานที่ปฏิบัติเกี่ยวกับการควบคุมดูแลกิจการของห้องสมุด จัดหา ดูแล เก็บรักษาหนังสือ รับผิดชอบอาคาร วัสดุ ครุภัณฑ์ของห้องสมุด ทำทะเบียน จัดหมวดหมู่และทำบัตรรายการหนังสือ แนะนำ และให้บริการแก่ประชาชนในการใช้ห้องสมุด จัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริม เผยแพร่และชักจูงให้ประชาชนใช้ห้องสมุด รวบรวมสถิติและจัดทำรายงานประจำปีของห้องสมุด และปฏิบัติหน้าที่อื่นที่เกี่ยวข้อง (สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน. 2518 : ไม่ปรากฏเลขหน้า)

ส่วนชื่อและระดับของตำแหน่งสายงานห้องสมุด มีชื่อและระดับของตำแหน่งดังนี้ คือ

เจ้าหน้าที่ห้องสมุด 1 ระดับ 1 - เจ้าหน้าที่ห้องสมุด 5 ระดับ 5

ทั้งนี้ได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมครั้งที่ 1 เกี่ยวกับมาตรฐานกำหนดตำแหน่งเจ้าหน้าที่ห้องสมุด ระดับ 1-5 เมื่อวันที่ 1 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2526 เจ้าหน้าที่ห้องสมุดระดับ 1 มีคุณสมบัติเฉพาะสำหรับตำแหน่งคือ ได้รับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาหรือเทียบเท่า หรือได้รับประกาศนียบัตรประโยคมัธยมศึกษาตอนปลายสายอาชีพหรือเทียบได้ไม่ต่ำกว่านี้ทางบรรณารักษ์หรือทางอื่นที่ กพ.

กำหนดว่าใช้เป็นคุณสมบัติเฉพาะสำหรับตำแหน่งนี้ (สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน.
2526 : ไม่ปรากฏเลขหน้า)

พนักงานห้องสมุด 2 ระดับ 2 - พนักงานห้องสมุด 5 ระดับ 5

พนักงานห้องสมุดระดับ 2 มีคุณสมบัติเฉพาะสำหรับตำแหน่ง คือ ได้รับอนุสัญญาหรือ
ประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นสูงหรือเทียบได้ไม่ต่ำกว่านี้หรือทางอื่นที่ ก.ม. กำหนดว่าใช้เป็น
คุณสมบัติเฉพาะสำหรับตำแหน่งนี้ได้ (มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. 2534 : 50.1 -
50.1-5)

ดังนั้นนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น และนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย
เมื่อได้ศึกษาวิชางานห้องสมุด 1 และงานห้องสมุด 2 ที่กำหนดไว้ในแต่ละระดับแล้ว สามารถ
นำความรู้ไปประกอบอาชีพได้ 2 แนวทาง คือ งานอาชีพรับจ้าง และงานอาชีพอิสระ โดยงาน
อาชีพรับจ้าง เช่น รับราชการเป็นเจ้าหน้าที่ห้องสมุด ส่วนงานอาชีพอิสระ เช่น รับพิมพ์งาน
บัตรรายการ รับเย็บเล่มเข้าปกวารสารและหนังสือ เป็นต้น โดยงานอาชีพรับจ้าง เช่น
รับราชการเป็นเจ้าหน้าที่ห้องสมุด นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น และนักเรียนระดับชั้น
มัธยมศึกษาตอนปลาย หากมีความประสงค์จะทำงานในห้องสมุด จะต้องบรรจุในตำแหน่ง
เจ้าหน้าที่ธุรการ 1 โดยใช้คุณสมบัติเฉพาะสำหรับตำแหน่ง คือ ได้รับประกาศนียบัตรประโยค
มัธยมศึกษาตอนต้นสายสามัญ (ม.ศ.3) หรือเทียบได้ไม่ต่ำกว่านี้หรือได้รับประกาศนียบัตรวิชา
การศึกษาหรือได้รับประกาศนียบัตรวิชาชีพหรือเทียบได้ไม่ต่ำกว่านี้ทุกสาขาวิชา ยกเว้น ทาง
เกษตรกรรม ศิลปกรรม ช่างอุตสาหกรรม (มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. 2534 : 2-1)
ส่วนตำแหน่งเจ้าหน้าที่ห้องสมุด 1 และพนักงานห้องสมุด 2 นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย
จะบรรจุในตำแหน่งดังกล่าวไม่ได้ เนื่องจากตำแหน่งเจ้าหน้าที่ห้องสมุด 1 ต้องใช้คุณสมบัติเฉพาะ
สำหรับตำแหน่ง คือ ได้รับประกาศนียบัตรวิชาชีพหรือเทียบได้ไม่ต่ำกว่านี้ทางบรรณารักษ์ หรือวิชา
การศึกษา หรือได้รับประกาศนียบัตรวิชาชีพหรือเทียบได้ไม่ต่ำกว่านี้ทางประเภทวิชาพาณิชยกรรม

หรือทางอื่นที่ ก.ม. กำหนดว่าใช้เป็นคนสมบัติเฉพาะสำหรับตำแหน่งนี้ได้ (มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. 2534 : 50-1) ส่วนตำแหน่งพนักงานห้องสมุด 2 ต้องใช้คุณสมบัติเฉพาะสำหรับตำแหน่ง คือ ได้รับ อนุปริญญาหรือประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาระดับสูงหรือเทียบได้ไม่ต่ำกว่าหรือทางอื่นที่ ก.ม. กำหนดว่า ใช้เป็นคนสมบัติเฉพาะสำหรับตำแหน่งนี้ได้ (มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. 2534 : 50.1 - 50.1-5)

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในต่างประเทศ

ฮาร์เดสตี, โลฟริช และแมนนอน (Hardesty, Lovrich and Mannon. 1979 : 309-317) ได้ทำการศึกษาถึงผลของการสอนการใช้ห้องสมุดที่มีต่อความสามารถในการใช้ห้องสมุดของนักศึกษาที่มหาวิทยาลัยเดอพอ (DePauw University) สหรัฐอเมริกา โดยได้มีการสร้างเครื่องมือในการประเมินผล มีการทดลองเครื่องมือทุกด้านเพื่อให้น่าเชื่อถือที่สุด สอบถามความรู้และวิธีการใช้ห้องสมุดกับสอบถามเจตคติที่มีต่อห้องสมุด โดยใช้กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาปีที่ 1 ซึ่งเรียนภาษาอังกฤษจากผู้สอนคนเดียวกัน โดยแบ่งนักศึกษาเป็น 2 กลุ่ม คือกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุม กลุ่มทดลองได้รับการปฐมนิเทศจากบรรณารักษ์เพื่อหวังผลให้มีทัศนคติที่ดีต่อห้องสมุด หลังจากนั้นก็ได้รับการพัฒนากะในการใช้ห้องสมุด 3 ด้านคือ ความรู้เรื่องทรัพยากรต่างๆในห้องสมุด ขั้นตอนการค้นและรวบรวมสารสนเทศ และการนำเสนอรายงาน ส่วนกลุ่มควบคุมไม่ได้รับการสอนเรื่องการใช้ห้องสมุดเลย ผลปรากฏว่านักเรียนที่ได้เรียนการใช้ห้องสมุดจากบรรณารักษ์ มีการพัฒนากะในการใช้ห้องสมุดมากกว่านักศึกษาที่ไม่ได้เรียน เพื่อเป็นการพิสูจน์ว่าการที่คะแนนของกลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุม เกิดจากการสอนการใช้ห้องสมุดเป็นสำคัญ ไม่ใช่ผลจากระดับสติปัญญาหรือความวิริยะทางวิชาการของนักศึกษา จึงมีการทดสอบความถนัดของกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย โดยใช้แบบทดสอบความถนัดทางการเรียน (Scholastic Aptitude Test) แล้วแบ่งออกเป็น 3 กลุ่มตามระดับสติปัญญา คือกลุ่มที่มีระดับสติปัญญาต่ำ ปานกลาง และสติปัญญาสูง จากนั้นจึงเปรียบเทียบคะแนน

เฉลี่ยของการทดสอบก่อน-หลังการเรียนของนักศึกษาแต่ละกลุ่ม ปรากฏว่าคะแนนที่เพิ่มขึ้นใกล้เคียงกัน แสดงว่าไม่ว่าผู้เรียนจะมีระดับสติปัญญาแตกต่างกันอย่างไร เมื่อได้เรียนการใช้ห้องสมุดแล้วจะมีการพัฒนาทักษะในการใช้ห้องสมุดเพิ่มขึ้น ผู้วิจัยได้ทำการทดสอบต่อไปโดยให้นักศึกษาปีที่ 4 ของมหาวิทยาลัยแห่งเดียวกันตอบแบบสอบถามชุดเดียวกัน ปรากฏว่านักศึกษาปีที่ 4 ทำคะแนนเฉลี่ยได้ต่ำกว่านักศึกษาปีที่ 1 ซึ่งเรียนการใช้ห้องสมุดเล็กน้อย แสดงว่าการเรียนการใช้ห้องสมุดเพียง 1 ภาคเรียนโดยมีโอกาสดูเรียนกับบรรณารักษ์เพียง 3 บท ส่งผลให้นักศึกษาปีที่ 1 มีทักษะในการใช้ห้องสมุดเท่ากับผู้ที่ไม่มีโอกาสดูเรียนการใช้ห้องสมุด แต่มีประสบการณ์ในการเข้าใช้ห้องสมุดแห่งเดียวกันมาเป็นเวลา 4 ปี แต่การประเมินว่าผลการสอนทำให้เจตคติของผู้เรียนที่มีต่อห้องสมุดเปลี่ยนแปลงไปหรือไม่เป็นสิ่งที่วัดได้ยาก เพราะการสอนการใช้ห้องสมุดมีผลกระทบต่อทักษะมากกว่าเจตคติ อีกทั้งช่วงเวลาในการสอนก็สั้นเกินกว่าจะเปลี่ยนแปลงเจตคติของผู้เรียนได้ อย่างไรก็ตามจากผลของการวิจัยมีแนวโน้มว่านักศึกษาที่เรียนการใช้ห้องสมุดมีเจตคติที่ดีต่อห้องสมุดมากกว่านักศึกษาที่ไม่ได้เรียนการใช้ห้องสมุด

เบคเกอร์ (Becker. 1970 : 2411 A) ได้ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในวิชาสังคมศึกษาของนักเรียนในโรงเรียนที่มีการสอนการใช้ห้องสมุดกับโรงเรียนที่ไม่มีการสอนการใช้ห้องสมุด โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาว่ามีความแตกต่างกันมากน้อยเพียงใด ขอบข่ายเนื้อหาวิชาที่ใช้ในการศึกษาผลสัมฤทธิ์มี 4 ด้านคือ ทักษะในการรวบรวมข้อเท็จจริง ทักษะในการอ่านแผนผัง แผนที่ ทักษะในการอ่านแผนที่ ลูกโลก และเนื้อหาเกี่ยวกับความเข้าใจถึงรัฐธรรมนูญและดินแดนของประเทศสหรัฐอเมริกา

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาเป็นนักเรียนเกรด 5 ของโรงเรียนที่มีการสอนการใช้ห้องสมุดกับโรงเรียนที่ไม่มีการสอนการใช้ห้องสมุดอย่างละ 1 กลุ่ม โดยได้รับการสอนวิชาสังคมศึกษาในเรื่องเดียวกัน ในเวลาเดียวกัน การวัดทักษะและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมีทั้งวัดก่อนและหลังการทดลอง ผลการศึกษพบว่า การใช้ห้องสมุดประกอบการเรียนและการแนะนำของบรรณารักษ์มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ในการเรียนทางด้านทักษะการรวบรวมเนื้อหา ทักษะในการอ่านแผนที่

แผนผัง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ห้องสมุดมีอิทธิพลต่อนักเรียนในด้านทักษะการอ่านแผนที่ ลูกโลก ทักษะในการค้นหาความรู้ และเพิ่มพูนความรู้ความเข้าใจให้กว้างขวางยิ่งขึ้น

สมิธ (Smith. 1979 : 4569 A - 4570 A) ได้ทำการวิจัยที่มุ่งวัดประสิทธิภาพของโปรแกรมการสอนการใช้ห้องสมุด กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนเกรด 4 เกรด 5 และเกรด 6 จากโรงเรียนในรัฐอลาแบมา โดยแบ่งเป็น 3 กลุ่มคือ กลุ่มที่ 1 เรียนการใช้ห้องสมุดกับครูที่ได้รับการอบรมเรื่องทักษะในการใช้ห้องสมุดมาแล้ว กลุ่มนี้จะเรียนวิชานี้ในชั้นเรียนในลักษณะที่เป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรในโรงเรียน กลุ่มที่ 2 เรียนกับบรรณารักษ์เป็นประจำทุกสัปดาห์ในระหว่างเวลาพักกลางวันครั้งละ 30 นาที และกลุ่มที่ 3 เป็นกลุ่มควบคุมที่ไม่ได้เรียนการใช้ห้องสมุด สำหรับเครื่องมือที่ใช้คือ แบบทดสอบทักษะการใช้ห้องสมุด (Library Study Skill Test) ทดสอบก่อนและหลังเรียน ตัวแปรที่ศึกษาคือ สภาพเศรษฐกิจสังคมของโรงเรียนและรูปแบบการสอน 3 แบบ ผลปรากฏว่ากลุ่มที่เรียนกับบรรณารักษ์มีความสามารถในการใช้ห้องสมุดสูงสุด รองลงมาคือกลุ่มที่เรียนกับครูในชั้นเรียน และกลุ่มที่มีความสามารถต่ำสุดคือกลุ่มควบคุม นอกจากนี้นักเรียนในโรงเรียนที่มีสภาพเศรษฐกิจสังคมดีกว่า สามารถทำคะแนนได้ดีกว่านักเรียนในโรงเรียนที่มีสภาพเศรษฐกิจสังคมต่ำกว่า จากผลการวิจัยแสดงว่าทักษะในการใช้ห้องสมุดเกิดจากการสอนการใช้ห้องสมุดทั้งของครูและบรรณารักษ์ การใช้ห้องสมุดที่มีประสิทธิภาพขึ้นอยู่กับความพยายามร่วมกันของครูและบรรณารักษ์ถึงแม้ว่าครูจะสอนทักษะในการใช้ห้องสมุดเพื่อประโยชน์ในการเรียนวิชาอื่น แต่ทั้งครูและนักเรียนก็ต้องศึกษาเรื่องการจัดระเบียบงานและขั้นตอนการค้นคว้าในห้องสมุด

งานวิจัยในประเทศไทย

บุญถิ่น คิดโร (2521 : 46-47) ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาเปรียบเทียบผลการสอนวิชาการใช้ห้องสมุด โดยใช้บทเรียนโปรแกรมกับการสอนตามปกติ กลุ่มตัวอย่างได้แก่ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ปีการศึกษา 2521 จำนวน 90 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 45 คน ให้กลุ่มทดลองเรียนโดยใช้บทเรียนโปรแกรม และให้กลุ่มควบคุมเรียนโดยใช้วิธีปกติ แล้วทำการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ผลของการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ในการเรียนวิชา

การใช้ห้องสมุด เรื่อง เลขหมู่หนังสือและการจัดหนังสือบนชั้น และเรื่องบัตรรายการของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย กลุ่มที่เรียนจากบทเรียน โปรแกรมกับนักเรียนที่เรียนโดยวิธีปกติ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อเปรียบเทียบผลการเรียนของแต่ละกลุ่ม ภายหลังการเรียนกับความรู้นี้พื้นฐานเดิม ปรากฏว่าทั้งสองกลุ่มเรียนรู้เพิ่มขึ้นจากเดิมอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

ณิรัตน์ พรหมสุวรรณศิริ (2521 : 34-36) ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาเปรียบเทียบ ผลสัมฤทธิ์ในการเรียนวิชาการใช้ห้องสมุดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายโดยใช้บทเรียน โปรแกรมการกระตุ้นเกี่ยวกับการสอนตามปกติ เรื่องการเขียนรายงานการค้นคว้า กลุ่มตัวอย่างได้จากการ สุ่มอย่างง่าย 2 กลุ่ม กลุ่มละ 30 คน โดยให้กลุ่มทดลองเรียนจากบทเรียนโปรแกรมการกระตุ้น และ ให้กลุ่มควบคุมเรียนจากการสอนตามปกติ แล้วทำการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทันทีที่ทำการ เรียนสิ้นสุดลง พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนจากบทเรียน โปรแกรมการกระตุ้น และจากการสอนตามปกติแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

รัตนพร สงวนประสาทร (2527 : 32-33) ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาเปรียบเทียบ พฤติกรรมการใช้ห้องสมุดของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนวิธีการใช้ห้องสมุดจากการสอน โดยการเล่านิทานและไม่เล่านิทาน กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสุเหร่า บ้านดอน เขตพระโขนง สังกัดสำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร จำนวน 20 คน แบ่งเป็น กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 10 คน กลุ่มทดลองสอนโดยการเล่านิทาน กลุ่มควบคุมสอนโดยไม่เล่านิทาน เวลาที่ใช้สอนครั้งละ 30 นาที จำนวนทั้งหมด 10 ครั้ง เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง ได้แก่ แบบสังเกตพฤติกรรมการใช้ห้องสมุด วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ Mann-Whitney U-test ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏว่า พฤติกรรมการใช้ห้องสมุดที่ไม่พึงประสงค์ของนักเรียนกลุ่มทดลอง น้อยกว่าของกลุ่มควบคุม และแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สมจิต พรหมเทพ (2515 : 40-41) ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทาง การเรียน ทักษะคิด และความสามารถในการใช้ห้องสมุดของนักเรียน โรงเรียนปทุมคงคา นครหลวง

กรุงเทพมหานคร ซึ่งอยู่ในโครงการส่งเสริมการอ่านและสอนการใช้ห้องสมุด กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 300 คน จากโรงเรียนปทุมคงคา ผลปรากฏว่าทักษะในการใช้ห้องสมุดมีส่วนช่วยให้นักเรียนทำความเข้าใจในวิชาภาษาอังกฤษและภาษาไทยดีขึ้น แต่ไม่มีอิทธิพลต่อผลการเรียนโดยรวมและผลการเรียนในวิชาสังคมศึกษา นอกจากนี้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แสดงให้เห็นว่าทัศนคติ ความสามารถในการใช้ห้องสมุด และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมีความสัมพันธ์กันอย่างเชื่อถือได้

มูจลินทร์ สิงห์รักษ์ (2520 : 63-66) ได้ศึกษาเรื่อง ประเมินผลที่ได้จากการเรียนวิชาการใช้ห้องสมุดในชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 และหรือนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ปีการศึกษา 2519 จำนวน 827 คน และครูผู้สอนจำนวน 37 คน ทั่วประเทศ พบว่า นักเรียนชายและหญิงในส่วนกลางและส่วนภูมิภาคมีความคิดเห็นปัญหาและความต้องการในการเรียนวิชาการใช้ห้องสมุดแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ นั่นคือ นักเรียนชายและหญิงทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาคสามารถเรียนวิชาการใช้ห้องสมุดได้เป็นอย่างดี และได้รับประโยชน์จากการเรียนเท่าเทียมกัน มีปัญหาและความต้องการในการเรียนคล้ายคลึงกันคือ ขาดหนังสือและอุปกรณ์สำหรับค้นคว้าในการเรียนและปัญหาไม่มีห้องเรียนสำหรับวิชานี้โดยเฉพาะเป็นส่วนใหญ่

กาหลง บุตรไสว (2530 : 57-63) ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาสภาพและปัญหาการเรียนการสอนรายวิชา ท 081 การศึกษาค้นคว้าเบื้องต้น ในโรงเรียนมัธยมศึกษา กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ บรรณาธิการ ผู้สอนรายวิชา ท 081 และนักเรียนที่ผ่านการเรียนรายวิชา ท 081 พบว่าห้องสมุดโรงเรียนมัธยมศึกษาในส่วนกลางมีสภาพความพร้อมด้านต่างๆสำหรับใช้ประกอบการเรียนการสอนรายวิชา ท 081 ในระดับปานกลาง ผู้สอนเป็นบรรณาธิการหรืออาจารย์สังกัดหมวดวิชาภาษาไทยและทำหน้าที่บรรณาธิการด้วยจำนวนร้อยละ 60.00 และที่เป็นอาจารย์สังกัดหมวดวิชาภาษาไทยและทำหน้าที่บรรณาธิการด้วยจำนวนร้อยละ 40.00 ผู้สอนสามารถสอนได้บรรลุตามจุดมุ่งหมายในระดับปานกลางทุกข้อ และเน้นเนื้อหาวิชาแต่ละหัวข้อในระดับมาก สื่อการสอนที่ใช้

ส่วนใหญ่ขอยืมจากห้องสมุดโรงเรียนและจัดทำขึ้นเอง เครื่องมือที่ใช้ในการวัดผลมากที่สุดคือ การทดสอบ เป็นข้อสอบทั้งแบบปรนัยและอัตนัย ปัญหาในการเรียนการสอน พบว่า ผู้สอนและนักเรียนประสบปัญหาในระดับปานกลาง

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ดำเนินการตามลำดับขั้นตอนดังนี้

1. การกำหนดประชากรและการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง
2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

การกำหนดประชากรและการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้แบ่งเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่
 - 1.1 ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 20 คน
 - 1.2 ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา จำนวน 545 คน
 - 1.3 บรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนมัธยมศึกษา จำนวน 171 คน
2. กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นการสุ่มแบบเจาะจงซึ่งประกอบด้วย
 - 2.1 ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและผู้เชี่ยวชาญสาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์
จำนวน 20 คน สุ่มแบบเจาะจง แบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ
 - 2.1.1 ผู้ที่มีความรู้มีประสบการณ์เกี่ยวกับงานสอนในด้านหลักสูตรในระดับมัธยมศึกษาในสถาบันระดับอุดมศึกษามาไม่น้อยกว่า 5 ปี จำนวน 10 คน
 - 2.1.2 ผู้ที่มีความรู้มีประสบการณ์ด้านบรรณารักษศาสตร์โดยสอนในรายวิชาห้องสมุดโรงเรียนมาไม่น้อยกว่า 5 ปี จำนวน 10 คน

2.2 ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา จำนวน 218 คน สุ่มแบบเจาะจงเฉพาะโรงเรียนที่เปิดสอนรายวิชางานห้องสมุดจำนวน 109 แห่ง แบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ

2.2.1 อาจารย์ใหญ่หรือผู้อำนวยการจำนวน 109 คน

2.2.2 ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการหรือผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายบริการที่ห้องสมุดชั้นตรงอยู่ จำนวน 109 คน

2.3 บรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนมัธยมศึกษา สุ่มแบบเจาะจงเฉพาะโรงเรียนที่เปิดสอนรายวิชางานห้องสมุด จำนวน 109 แห่งละ 1 คน รวม 109 คน

การสุ่มผู้บริหารและบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนมัธยมศึกษา เป็นการสุ่มแบบเจาะจงเฉพาะโรงเรียนที่มีการเปิดสอนรายวิชางานห้องสมุด ไม่ว่าจะเปิดสอนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นหรือระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย หรือเปิดสอนทั้งระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลาย

กลุ่มตัวอย่าง ดังปรากฏตามตาราง 1

ตาราง 1 จำนวนกลุ่มตัวอย่าง

สถานภาพ	จำนวน
ผู้เชี่ยวชาญ	20
ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา	218
บรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนมัธยมศึกษา	109
รวม	347

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหาร และบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนมัธยมศึกษาต่อการเปิดสอนรายวิชา งานห้องสมุด โดยมีขั้นตอนการสร้างแบบสอบถามดังนี้

1. ศึกษาเอกสารประกอบการเรียนรายวิชา งานห้องสมุด 1 และงานห้องสมุด 2
2. ศึกษาเนื้อหา รายวิชา งานห้องสมุด จากหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533) และหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533)
3. ศึกษา นโยบายของกรมสามัญศึกษาในเรื่องจุดประสงค์ของการเรียนกลุ่มวิชา การงานและอาชีพ จากหนังสือ ห้องสมุด : หลักสูตรฉบับปรับปรุง 2533. ซึ่งเกี่ยวข้องกับ การเปิดสอนรายวิชา งานห้องสมุด
4. สัมภาษณ์ความคิดเห็นเกี่ยวกับเหตุผล การเปิดสอนรายวิชา งานห้องสมุด จากบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนจ่านกร้อง และโรงเรียนพิษณุโลกพิทยาคม อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก ซึ่งเปิดสอนรายวิชาดังกล่าว เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาเป็นแนวทางในการสร้างข้อคำถาม
5. สร้างแบบสอบถามจากข้อมูลที่ได้ในข้อ 1 - 4
6. นำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จแล้ว เสนอต่อประธานและกรรมการควบคุมปฏิญาณพันธ์ ตรวจสอบความเหมาะสมในการใช้ถ้อยคำ สำนวนภาษา ความชัดเจนและความครอบคลุมของเรื่อง ที่ถาม หลังจากนั้นนำมาปรับปรุงแก้ไขตามที่ประธานและกรรมการควบคุมปฏิญาณพันธ์ เสนอ
7. นำแบบสอบถามไปใช้กับกลุ่มประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก จำนวน 5 แห่ง รวม 10 คน ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา จำนวน 5 คน และบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนมัธยมศึกษา จำนวน 5 คน ตรวจสอบแบบสอบถามเพื่อดูความเข้าใจในภาษาและความชัดเจนของข้อคำถาม ซึ่งกลุ่มประชากรมีความเข้าใจในข้อคำถามทุกข้อโดยไม่ได้มีการเสนอแนะ

8. นำแบบสอบถามที่ได้รับการตรวจสอบแล้วจากกลุ่มประชากรในข้อ 7 เสนอให้คณะกรรมการผู้ควบคุมปริญญาบัตรตรวจสอบเพื่อให้ความเห็นชอบแล้วจึงนำไปใช้ในการรวบรวมข้อมูลต่อไป

9. รายละเอียดของแบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบเลือกตอบ และแบบเติมคำ จำนวน 3 ข้อ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการเปิดสอนรายวิชางานห้องสมุด เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับและเป็นแบบเลือกตอบ โดยแบ่งเป็น 3 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการเปิดสอนหรือไม่เปิดสอนรายวิชางานห้องสมุด เป็นแบบเลือกตอบ จำนวน 1 ข้อ

ส่วนที่ 2 เหตุผลที่ควรเปิดสอนและไม่ควรเปิดสอนรายวิชางานห้องสมุด เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ และแบบปลายเปิด โดยเป็นเหตุผลที่ควรเปิดสอน จำนวน 7 ข้อ และเหตุผลที่ไม่ควรเปิดสอน จำนวน 8 ข้อ

ส่วนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการปรับเปลี่ยนเนื้อหาวิชางานห้องสมุด เป็นแบบเลือกตอบ แบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ และแบบปลายเปิด โดยเป็นความคิดเห็นเกี่ยวกับการปรับปรุงเนื้อหาวิชางานห้องสมุด จำนวน 4 ข้อ และความคิดเห็นเกี่ยวกับการปรับเปลี่ยนเนื้อหาวิชางานห้องสมุด จำนวน 5 ข้อ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ไปขอความอนุเคราะห์จากกรมสามัญศึกษา ให้ทำหนังสือขอความร่วมมือจากผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างในการตอบแบบสอบถาม จำนวน 109 โรงเรียน

2. นำแบบสอบถามและจดหมายขอความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถามและหนังสือขอความร่วมมือจากกรมสามัญศึกษา ส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ไปยังผู้บริหารและบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนมัธยมศึกษา จำนวน 109 โรงเรียน รวม 327 ฉบับ และนำแบบสอบถามและจดหมายขอความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถามส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ไปยังผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 20 คน รวม 20 ฉบับ ตั้งแต่วันที่ 21 กุมภาพันธ์ 2537 จากนั้นได้ติดตามแบบสอบถามคืนเป็นระยะๆ จนกระทั่งวันที่ 13 กันยายน 2537 จึงสิ้นสุดการรวบรวมแบบสอบถาม

แบบสอบถามที่ได้รับคืนมาและเป็นฉบับที่สมบูรณ์ รวมทั้งสิ้นจำนวน 301 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 86.74 ดังแสดงในตาราง 2

ตาราง 2 จำนวนแบบสอบถามที่ส่งไปและได้รับคืนที่เป็นฉบับสมบูรณ์

แบบสอบถาม	ส่งไป		ได้รับคืนและสมบูรณ์	
	ฉบับ	ฉบับ	ร้อยละ	
สถานภาพ				
ผู้เชี่ยวชาญ	20	18	90.00	
ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา	218	185	84.86	
บรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนมัธยมศึกษา	109	98	89.90	
รวม	347	301	86.74	

การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล ได้ดำเนินการดังนี้

1. จัดแยกแบบสอบถามตามสถานภาพของกลุ่มตัวอย่าง
2. นำข้อมูลจากแบบสอบถามตอนที่ 1 เกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม ข้อมูลจากแบบสอบถามตอนที่ 2 ในส่วนที่ 1 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการเปิดสอนหรือไม่เปิดสอน รายวิชางานห้องสมุด และข้อมูลจากแบบสอบถามตอนที่ 2 ในส่วนที่ 3 ในข้อที่เป็นแบบเลือกตอบ นำมาแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ
3. ข้อมูลจากแบบสอบถามตอนที่ 2 ในส่วนที่ 2 เหตุผลที่ควรเปิดสอนและไม่ควรเปิดสอนรายวิชางานห้องสมุด และตอนที่ 2 ในส่วนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการปรับเปลี่ยนเนื้อหา รายวิชางานห้องสมุดในส่วนที่เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มาตรวจให้คะแนน โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ค่าคะแนนเท่ากับ	5
เห็นด้วย	ค่าคะแนนเท่ากับ	4
ไม่แน่ใจ	ค่าคะแนนเท่ากับ	3
ไม่เห็นด้วย	ค่าคะแนนเท่ากับ	2
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ค่าคะแนนเท่ากับ	1

หาค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยแปลความหมายของค่าเฉลี่ยของข้อคำถามแต่ละข้อดังนี้

ค่าเฉลี่ย	4.51 - 5.00	หมายความว่า	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
ค่าเฉลี่ย	3.51 - 4.50	หมายความว่า	เห็นด้วย
ค่าเฉลี่ย	2.51 - 3.50	หมายความว่า	ไม่แน่ใจ
ค่าเฉลี่ย	1.51 - 2.50	หมายความว่า	ไม่เห็นด้วย
ค่าเฉลี่ย	1.00 - 1.50	หมายความว่า	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

4. เปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเหตุผลที่สมควรเปิดสอนและไม่สมควรเปิดสอนรายวิชางานห้องสมุด ระหว่างผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหาร และบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนมัธยมศึกษา โดยใช้สถิติ F-test และหากพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติจะตรวจสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ตามวิธีของนิวแมน-คูลส์

5. ศึกษาความสัมพันธ์ของสถานภาพของผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหาร และบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนมัศึกษากับความคิดเห็นเกี่ยวกับการเปิดสอนและไม่เปิดสอนรายวิชางานห้องสมุด โดยใช้สถิติไค-สแควร์ (χ^2)

ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS - X

6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

6.1 ค่าร้อยละ

6.2 ค่าเฉลี่ย

6.3 ค่าไค-สแควร์

6.4 ค่า F-test

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดำเนินการตามลำดับดังนี้

1. ข้อมูลส่วนตัวของผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหาร และบรรณาธิการ
2. ความคิดเห็นเกี่ยวกับการเปิดสอนหรือไม่เปิดสอนรายวิชางานห้องสมุดของผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหาร และบรรณาธิการ
3. เหตุผลที่สมควรเปิดสอนและไม่สมควรเปิดสอนรายวิชางานห้องสมุดของผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหาร และบรรณาธิการ
4. เปรียบเทียบเหตุผลที่สมควรเปิดสอนและไม่สมควรเปิดสอนรายวิชางานห้องสมุดระหว่างผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหาร และบรรณาธิการ
5. ความสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพของผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหาร และบรรณาธิการกับความคิดเห็นเกี่ยวกับการเปิดสอนและไม่เปิดสอนรายวิชางานห้องสมุด
6. ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหาร และบรรณาธิการ ที่มีต่อการปรับปรุงและปรับเปลี่ยนเนื้อหาวิชางานห้องสมุด

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ข้อมูลส่วนตัวของผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหาร และบรรณารักษ์

รายละเอียดข้อมูลส่วนตัวของผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหาร และบรรณารักษ์ ปรากฏผลดังตาราง 3

ตาราง 3 ข้อมูลส่วนตัวของผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหาร และบรรณารักษ์เกี่ยวกับ เพศ วุฒิต่างการศึกษา และประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน

สถานภาพ ข้อมูลส่วนตัว	ผู้เชี่ยวชาญ		ผู้บริหาร		บรรณารักษ์		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
<u>เพศ</u>								
ชาย	5	27.80	160	86.50	8	8.20	173	57.50
หญิง	13	72.20	25	13.50	90	91.80	128	42.50
รวม	18	100.00	185	100.00	98	100.00	301	100.00

ตาราง 3 (ต่อ)

สถานภาพ ข้อมูลส่วนตัว	ผู้เชี่ยวชาญ		ผู้บริหาร		บรรณาธิการ		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
<u>วิถีทางการศึกษา</u>								
ต่ำกว่าปริญญาตรี	—	—	1	0.54	9	9.00	10	3.32
ปริญญาตรี	—	—	154	83.24	84	86.00	238	79.07
ปริญญาโท	15	83.33	30	16.22	5	5.00	50	16.61
ปริญญาเอก	3	16.67	—	—	—	—	3	1.00
รวม	18	100.00	185	100.00	98	100.00	301	100.00
<u>ประสบการณ์ใน การปฏิบัติงาน</u>								
1 - 10 ปี	1	5.60	31	16.80	39	39.80	71	23.60
11 - 20 ปี	8	44.40	97	52.40	48	49.00	153	50.80
มากกว่า 20 ปี	9	50.00	57	30.80	11	11.20	77	25.60
รวม	18	100.00	185	100.00	98	100.00	301	100.00

จากตาราง 3 แสดงว่า เมื่อพิจารณาโดยรวมแล้วผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหาร และบรรณารักษ์ ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 57.50 เมื่อแยกพิจารณาแต่ละกลุ่ม พบว่า ทั้งผู้เชี่ยวชาญ และบรรณารักษ์ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 72.20 และ 91.80 ตามลำดับ ผู้บริหารส่วนใหญ่เป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 86.50

วุฒิทางการศึกษาของผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหาร และบรรณารักษ์ โดยรวมส่วนใหญ่มีวุฒิปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 79.07 เมื่อแยกพิจารณาแต่ละกลุ่ม พบว่า ผู้เชี่ยวชาญส่วนใหญ่มีวุฒิปริญญาโท คิดเป็นร้อยละ 83.33 ผู้บริหารและบรรณารักษ์ส่วนใหญ่มีวุฒิปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 83.24 และ 86.00 ตามลำดับ

ประสบการณ์ในการปฏิบัติงานของผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหาร และบรรณารักษ์โดยรวมส่วนใหญ่ มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานระหว่าง 11-20 ปี คิดเป็นร้อยละ 50.80 เมื่อแยกพิจารณาแต่ละกลุ่ม พบว่า ผู้เชี่ยวชาญส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานมากกว่า 20 ปี คิดเป็นร้อยละ 50.00 ผู้บริหารส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานระหว่าง 11-20 ปี คิดเป็นร้อยละ 52.40 และบรรณารักษ์ส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานระหว่าง 11-20 ปี คิดเป็นร้อยละ 49.00

2. ความคิดเห็นเกี่ยวกับการเปิดสอนหรือไม่เปิดสอนรายวิชางานห้องสมุดของผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหาร และบรรณารักษ์ ปรากฏผลดังตาราง 4

ตาราง 4 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการเปิดสอนหรือไม่เปิดสอนรายวิชางานห้องสมุด
ของผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหาร และบรรณารักษ์

สถานภาพ การเปิดสอน	ผู้เชี่ยวชาญ		ผู้บริหาร		บรรณารักษ์		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
สมควรเปิดสอน	12	67.00	182	98.38	83	84.69	277	92.03
ไม่สมควรเปิดสอน	6	33.00	3	1.62	15	15.31	24	7.97
รวม	18	100.00	185	100.00	98	100.00	301	100.00

จากตาราง 4 แสดงว่า เมื่อพิจารณาโดยรวมแล้ว ผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหาร และบรรณารักษ์ ส่วนใหญ่เห็นสมควรให้เปิดสอนรายวิชางานห้องสมุด คิดเป็นร้อยละ 92.03 เมื่อแยกพิจารณาแต่ละกลุ่ม พบว่า ผู้เชี่ยวชาญส่วนใหญ่เห็นสมควรให้เปิดสอนรายวิชางานห้องสมุด คิดเป็นร้อยละ 67.00 ส่วนผู้บริหารและบรรณารักษ์ส่วนใหญ่เห็นสมควรให้เปิดสอนรายวิชางานห้องสมุด คิดเป็นร้อยละ 98.38 และ 84.69 ตามลำดับ

3. เหตุผลที่สมควรเปิดสอนและไม่สมควรเปิดสอนรายวิชางานห้องสมุดของผู้เชี่ยวชาญ
ผู้บริหาร และบรรณารักษ์

3.1 เหตุผลที่สมควรเปิดสอนรายวิชางานห้องสมุดของผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหาร
และบรรณารักษ์ ปรากฏผลดังตาราง 5

ตาราง 5 เหตุผลที่สมควรเปิดสอนรายวิชางานห้องสมุดของผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหาร และบรรณารักษ์

N = 277

เหตุผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลความ
1. เนื้อหาของรายวิชางานห้องสมุดสอดคล้องกับ จุดประสงค์ของหลักสูตร	4.12	0.64	เห็นด้วย
2. จุดประสงค์ของการเรียนรายวิชางานห้องสมุด เหมาะสมกับระดับชั้นของนักเรียน	3.96	0.82	เห็นด้วย
3. เนื้อหารายวิชางานห้องสมุดสามารถนำไปใช้ให้เป็น ประโยชน์ต่อการศึกษาเล่าเรียนวิชาอื่นๆ	4.38	0.62	เห็นด้วย
4. นักเรียนสามารถนำความรู้ไปประกอบอาชีพอิสระเช่น รับซ่อมหนังสือ รับพิมพ์รายงาน เป็นต้น	3.95	0.82	เห็นด้วย

ตาราง 5 (ต่อ)

N = 277

เหตุผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลความ
5. นักเรียนสามารถนำความรู้ไปประกอบอาชีพเป็น เจ้าหน้าที่ห้องสมุดได้	3.81	0.80	เห็นด้วย
6. เป็นพื้นฐานในการศึกษาต่อทางวิชาชีพ บรรณารักษศาสตร์ในระดับอุดมศึกษา	4.29	0.69	เห็นด้วย

จากตาราง 5 แสดงว่า ผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหาร และบรรณารักษ์ มีเหตุผลที่สมควร
เปิดสอนรายวิชางานห้องสมุด ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ เนื้อหารายวิชางานห้องสมุดสามารถนำไปใช้
ให้เป็นประโยชน์ต่อการศึกษาล่าเรียนวิชาอื่นๆ ซึ่งอยู่ในระดับเห็นด้วย ($\bar{X} = 4.38$) รองลงมา
คือ เป็นพื้นฐานในการศึกษาต่อทางวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์ในระดับอุดมศึกษา ซึ่งอยู่ในระดับเห็นด้วย
เช่นกัน ($\bar{X} = 4.29$)

3.2 เหตุผลที่ไม่สมควรเปิดสอนรายวิชางานห้องสมุดของผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหาร
และบรรณารักษ์ ปรากฏผลดังตาราง 6

ตาราง 6 เหตุผลที่ไม่สมควรเปิดสอนรายวิชางานห้องสมุดของผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหาร
และบรรณารักษ์

N = 24

เหตุผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลความ
1. เนื้อหาเน้นวิชาชีพไม่เหมาะสมสำหรับนักเรียนระดับ มัธยมศึกษา	4.00	0.72	เห็นด้วย
2. ไม่มีตำแหน่งงานรองรับได้เมื่อเรียนไปแล้ว	4.33	0.64	เห็นด้วย
3. เรียนไปแล้วไม่สามารถประกอบอาชีพอิสระได้	3.54	0.93	เห็นด้วย
4. นักเรียนควรเรียนรายวิชาการใช้ห้องสมุดมากกว่า เพื่อเป็นพื้นฐานในการศึกษาเล่าเรียนวิชาอื่นๆ	4.63	0.58	เห็นด้วย อย่างยิ่ง
5. เมื่อเรียนไปแล้วนักเรียนไม่สามารถใช้ห้องสมุดเพื่อ การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองได้	3.46	0.93	ไม่แน่ใจ

ตาราง 6 (ต่อ)

N = 24

เหตุผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลความ
6. เนื้อหามากและยากเกินไปสำหรับนักเรียนระดับ มัธยมศึกษาที่จะเรียน	4.13	0.68	เห็นด้วย
7. ผู้สอนไม่สามารถสอนให้บรรลุตามจุดประสงค์ของ รายวิชาได้	4.00	0.66	เห็นด้วย

จากตาราง 6 แสดงว่า ผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหาร และบรรณารักษ์ มีเหตุผลที่ไม่สมควร
เปิดสอนรายวิชางานห้องสมุด ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ นักเรียนควรเรียนรายวิชาการใช้ห้องสมุด
มากกว่าเพื่อเป็นพื้นฐานในการศึกษาเล่าเรียนวิชาอื่นๆ ซึ่งอยู่ในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่ง
($\bar{X} = 4.63$) รองลงมา คือ ไม่มีตำแหน่งงานรองรับได้เมื่อเรียนไปแล้ว ซึ่งอยู่ในระดับเห็นด้วย
($\bar{X} = 4.33$)

4. เปรียบเทียบเหตุผลที่สมควรเปิดสอนและไม่สมควรเปิดสอนรายวิชางานห้องสมุดระหว่างผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหาร และบรรณารักษ์

4.1 เปรียบเทียบเหตุผลที่สมควรเปิดสอนรายวิชางานห้องสมุดระหว่างผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหาร และบรรณารักษ์ที่เห็นสมควรให้เปิดสอน ปรากฏผลดังตาราง 7

ตาราง 7 การเปรียบเทียบเหตุผลที่สมควรเปิดสอนรายวิชางานห้องสมุดของผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหาร และบรรณารักษ์ที่เห็นสมควรให้เปิดสอน

เหตุผล	df	SS	MS	F
1. เนื้อหาของรายวิชางานห้องสมุดสอดคล้องกับจุดประสงค์ของหลักสูตร				
ระหว่างกลุ่ม	2	2.63	1.32	3.29
ภายในกลุ่ม	274	109.67	0.40	
2. จุดประสงค์ของการเรียนรายวิชางานห้องสมุดเหมาะสมกับระดับชั้นของนักเรียน				
ระหว่างกลุ่ม	2	9.34	4.67	7.19*
ภายในกลุ่ม	274	178.14	0.65	
ภายในกลุ่ม	276	187.18		

ตาราง 7 (ต่อ)

เหตุผล	df	SS	MS	F
3. เนื้อหารายวิชางานห้องสมุดสามารถนำไปใช้ให้เป็นประโยชน์ต่อการศึกษาเล่าเรียนวิชาอื่นๆ				
ระหว่างกลุ่ม	2	3.88	1.94	5.25*
ภายในกลุ่ม	274	101.32	0.37	
4. นักเรียนสามารถนำความรู้ไปประกอบอาชีพอิสระ เช่น รับซ่อมหนังสือ รับพิมพ์รายงาน เป็นต้น				
ระหว่างกลุ่ม	2	1.39	0.69	1.03
ภายในกลุ่ม	274	185.01	0.68	
5. นักเรียนสามารถนำความรู้ไปประกอบอาชีพเป็นเจ้าหน้าที่ห้องสมุดได้				
ระหว่างกลุ่ม	2	0.66	0.33	0.51
ภายในกลุ่ม	274	175.58	0.64	
6. เป็นพื้นฐานในการศึกษาต่อทางวิชาชีพ บรรณารักษศาสตร์ในระดับอุดมศึกษา				
ระหว่างกลุ่ม	2	0.19	0.10	0.20
ภายในกลุ่ม	274	130.28	0.48	

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 7 แสดงว่า ผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหาร และบรรณารักษ์ ส่วนใหญ่มีเหตุผลที่สมควรเปิดสอนรายวิชางานห้องสมุดแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่ตรงตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ในข้อ 1

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ที่แตกต่างกัน พบว่า เหตุผลที่สมควรเปิดสอนรายวิชางานห้องสมุดของผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหาร และบรรณารักษ์ ที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 คือ จุดประสงค์ของการเรียนรายวิชางานห้องสมุดเหมาะสมกับระดับชั้นของนักเรียน และเนื้อหาารายวิชางานห้องสมุดสามารถนำไปใช้ให้เป็นประโยชน์ต่อการศึกษาเล่าเรียนวิชาอื่นๆ

เพื่อให้ทราบว่าผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหาร และบรรณารักษ์ มีเหตุผลแตกต่างกันในคู่ใดบ้าง จึงนำคะแนนเฉลี่ยเหตุผลไปทดสอบเป็นรายคู่ด้วยวิธีของนิวแมน - คูลส์ ปรากฏผลดังตาราง 8 - 9

ตาราง 8 การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยเหตุผลในข้อที่ว่าด้วยจุดประสงค์ของการเรียนรายวิชา
งานห้องสมุดเหมาะสมกับระดับชั้นของนักเรียน จำแนกตามสถานภาพเป็นรายคู่

จุดประสงค์ของการ เรียนรายวิชา งานห้องสมุดเหมาะสมกับ ระดับชั้นของนักเรียน	กลุ่มตัวอย่าง	ผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหาร บรรณารักษ์			
		$\bar{X}$	3.96	4.09	3.72
	ผู้เชี่ยวชาญ	3.96	-	0.13	0.24
	ผู้บริหาร	4.09		-	0.37*
	บรรณารักษ์	3.72			-

จากตาราง 8 แสดงว่าผู้บริหารและบรรณารักษ์มีคะแนนเฉลี่ยเหตุผลในข้อที่ว่าด้วย
จุดประสงค์ของการเรียนรายวิชางานห้องสมุดเหมาะสมกับระดับชั้นของนักเรียนแตกต่างกันอย่าง
มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยที่ผู้บริหารมีคะแนนเฉลี่ยเหตุผลเห็นสูงกว่าบรรณารักษ์

ตาราง 9 การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยเหตุผลในข้อที่ว่าด้วยเนื้อหาารายวิชางานห้องสมุดสามารถนำไปใช้ให้เป็นประโยชน์ต่อการศึกษาเล่าเรียนวิชาอื่นๆ จำแนกตามสถานภาพเป็นรายคู่

เนื้อหาารายวิชางาน ห้องสมุดสามารถนำไป ใช้ให้เป็นประโยชน์ ต่อการศึกษาเล่าเรียน วิชาอื่นๆ	กลุ่มตัวอย่าง	ผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหาร บรรณารักษ์			
		$\bar{X}$	4.38	4.46	4.27
	ผู้เชี่ยวชาญ	4.38	-	0.08	0.11
	ผู้บริหาร	4.46		-	0.19*
	บรรณารักษ์	4.27			-

จากตาราง 9 แสดงว่า ผู้บริหารและบรรณารักษ์มีคะแนนเฉลี่ยเหตุผลในข้อที่ว่าด้วยเนื้อหาารายวิชางานห้องสมุดสามารถนำไปใช้ให้เป็นประโยชน์ต่อการศึกษาเล่าเรียนวิชาอื่นๆแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยที่ผู้บริหารมีคะแนนเฉลี่ยเหตุผลสูงกว่าบรรณารักษ์

4.2 เปรียบเทียบเหตุผลที่ไม่สมควรเปิดสอนรายวิชางานห้องสมุดระหว่างผู้เชี่ยวชาญ
ผู้บริหาร และบรรณารักษ์ที่เห็นไม่สมควรให้เปิดสอน ปรากฏผลดังตาราง 10

ตาราง 10 การเปรียบเทียบเหตุผลที่ไม่สมควรเปิดสอนรายวิชางานห้องสมุดของผู้เชี่ยวชาญ
ผู้บริหาร และบรรณารักษ์ที่เห็นไม่สมควรให้เปิดสอน

เหตุผล	df	SS	MS	F
1. เนื้อหาเน้นวิชาชีพไม่เหมาะสมสำหรับนักเรียนระดับ มัธยมศึกษา				
ระหว่างกลุ่ม	2	0.23	0.12	0.21
ภายในกลุ่ม	21	11.77	0.56	
2. ไม่มีตำแหน่งงานรองรับได้เมื่อเรียนไปแล้ว				
ระหว่างกลุ่ม	2	0.23	0.12	0.27
ภายในกลุ่ม	21	9.10	0.43	
3. เรียนไปแล้วไม่สามารถประกอบอาชีพอิสระได้				
ระหว่างกลุ่ม	2	0.73	0.36	0.40
ภายในกลุ่ม	21	19.23	0.92	
4. นักเรียนควรเรียนรายวิชาการใช้ห้องสมุดมากกว่า เพื่อเป็นพื้นฐานในการศึกษาเล่าเรียนวิชาอื่นๆ				
ระหว่างกลุ่ม	2	0.53	0.26	0.78
ภายในกลุ่ม	21	7.10	0.34	

ตาราง 10 (ต่อ)

เหตุผล	df	SS	MS	F
5. เมื่อเรียนไปแล้วนักเรียนไม่สามารถใช้ห้องสมุดเพื่อ การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ได้				
ระหว่างกลุ่ม	2	1.69	0.85	0.97
ภายในกลุ่ม	21	18.27	0.87	
6. เนื้อหามากและยากเกินไปสำหรับนักเรียนระดับ มัธยมศึกษาที่จะเรียน				
ระหว่างกลุ่ม	2	1.13	0.56	1.24
ภายในกลุ่ม	21	9.50	0.45	
7. ผู้สอนไม่สามารถสอนให้บรรลุตามจุดประสงค์ของ รายวิชาได้				
ระหว่างกลุ่ม	2	0.23	0.12	0.25
ภายในกลุ่ม	21	9.77	0.47	

จากตาราง 10 แสดงว่า ผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหาร และบรรณารักษ์ มีเหตุผลที่ไม่สมควร
เปิดสอนรายวิชางานห้องสมุดแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติทุกข้อ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ
ซึ่งไม่ตรงตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ในข้อ 2

จากตาราง 11 แสดงว่า สถานภาพของผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหาร และบรรณาธิการกับความ คิดเห็นเกี่ยวกับการเปิดสอนและไม่เปิดสอนรายวิชางานห้องสมุดมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งตรงตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ในข้อ 3 หมายความว่า สถานภาพและความ คิดเห็นเกี่ยวกับการเปิดสอนและไม่เปิดสอนรายวิชางานห้องสมุดมีความสัมพันธ์กันจริง

6. ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหาร และบรรณาธิการ ที่มีต่อการปรับปรุงและปรับเปลี่ยนเนื้อหาวิทยานิพนธ์

* 6.1 ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหาร และบรรณาธิการ ซึ่งเห็นว่าสมควรเปิดสอนวิทยานิพนธ์ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการปรับปรุงเนื้อหาวิทยานิพนธ์ ปรากฏผลดังตาราง 12 - 14

ตาราง 12 ความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับชั้นที่ควรเปิดสอนรายวิชางานห้องสมุดของผู้เชี่ยวชาญ
ผู้บริหาร และบรรณารักษ์ ซึ่งเห็นว่าสมควรเปิดสอนรายวิชางานห้องสมุด

ระดับชั้นที่ควรเปิดสอน	ผู้เชี่ยวชาญ		ผู้บริหาร		บรรณารักษ์		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. ม.ต้น	1	8.33	12	6.59	2	2.41	15	5.42
2. ม.ปลาย	6	50.00	22	12.09	31	37.35	59	21.30
3. ม.ต้นและม.ปลาย	5	41.67	148	81.32	50	60.24	203	73.28
รวม	12	100.00	182	100.00	83	100.00	277	100.00

จากตาราง 12 แสดงว่า เมื่อพิจารณาโดยรวมแล้ว ผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหาร และบรรณารักษ์ส่วนใหญ่เห็นว่ารายวิชางานห้องสมุดควรเปิดสอนทั้งในระดับม.ต้นและม.ปลาย คิดเป็นร้อยละ 73.28 เมื่อพิจารณาแยกแต่ละกลุ่ม พบว่า ผู้เชี่ยวชาญส่วนใหญ่เห็นว่ารายวิชางานห้องสมุดควรเปิดสอนในระดับม.ปลาย คิดเป็นร้อยละ 50.00 ส่วนผู้บริหารและบรรณารักษ์ส่วนใหญ่เห็นว่ารายวิชางานห้องสมุดควรเปิดสอนทั้งในระดับม.ต้นและม.ปลาย คิดเป็นร้อยละ 81.32 และ 60.24 ตามลำดับ

ตาราง 13 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการปรับปรุงความเข้าใจของเนื้อหารายวิชางานห้องสมุดของ
ผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหาร และบรรณารักษ์ ซึ่งเห็นว่าสมควรเปิดสอนรายวิชางานห้องสมุด

การปรับปรุง ความเข้าใจของเนื้อหา	ผู้เชี่ยวชาญ		ผู้บริหาร		บรรณารักษ์		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. ควรมีไว้อย่างเดิม ไม่ต้องมีการปรับปรุง เนื้อหาใดๆ	-	-	14	7.69	-	-	14	5.05
2. ควรมีการปรับปรุง เนื้อหา	12	100.00	168	92.31	83	100.00	263	94.95
รวม	12	100.00	182	100.00	83	100.00	277	100.00

จากตาราง 13 แสดงว่า เมื่อพิจารณาโดยรวมแล้ว ผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหาร
และบรรณารักษ์ส่วนใหญ่เห็นควรให้มีการปรับปรุงเนื้อหาวิชางานห้องสมุด คิดเป็นร้อยละ 94.95
เมื่อพิจารณาแยกแต่ละกลุ่ม พบว่า ผู้เชี่ยวชาญและบรรณารักษ์ส่วนใหญ่เห็นควรให้มีการปรับปรุง
เนื้อหาวิชางานห้องสมุด คิดเป็นร้อยละ 100.00 ส่วนผู้บริหารส่วนใหญ่เห็นควรให้มีการปรับปรุง
เนื้อหาวิชางานห้องสมุด คิดเป็นร้อยละ 92.31

ตาราง 14 ความคิดเห็นเกี่ยวกับลักษณะเนื้อหาที่ควรปรับปรุงของผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหาร
และบรรณารักษ์ ซึ่งเห็นว่าสมควรเปิดสอนรายวิชางานห้องสมุด

N = 263

ลักษณะเนื้อหาที่ควรปรับปรุง	$\bar{X}$	S.D.	แปลความ
1. เนื้อหาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลายไม่ควรซ้ำซ้อนกัน	4.15	0.85	เห็นด้วย
2. เนื้อหาทั้งระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลายควรเน้นภาคปฏิบัติเป็นหลัก	4.11	0.76	เห็นด้วย
3. เนื้อหาด้านทฤษฎีทั้งระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลายควรลดลงให้น้อยมากที่สุดเท่าที่จะทำได้	3.43	0.99	ไม่แน่ใจ
4. เนื้อหาด้านปฏิบัติที่สอนควรเป็นงานปฏิบัติทั่วไปของห้องสมุด เช่น การยืม-คืนหนังสือ การซ่อมหนังสือ	4.02	0.81	เห็นด้วย
5. เนื้อหาด้านปฏิบัติในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายควรเป็นการปฏิบัติงานสูงกว่าระดับมัธยมศึกษาตอนต้น เช่น การพิมพ์บัตรรายการ การลงทะเบียนหนังสือ	4.20	0.71	เห็นด้วย
6. เนื้อหาที่สอนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นควรเป็นเรื่องทั่วไปเกี่ยวกับห้องสมุด แต่ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายควรเพิ่มงานเฉพาะด้านของห้องสมุดให้มากขึ้น	4.35	0.59	เห็นด้วย

ตาราง 14 (ต่อ)

N = 263

ลักษณะเนื้อหาที่ควรปรับปรุง	$\bar{X}$	S.D.	แปลความ
7. เนื้อหาด้านปฏิบัติไม่ควรเป็นงานที่ปฏิบัติได้ยากและใช้เวลานาน เช่น การสำรวจและการจำหน่ายหนังสือออกจากห้องสมุด	3.93	0.84	เห็นด้วย
8. เนื้อหาทั้งระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลายมีจำนวนมากเกินไป จึงควรเพิ่มเวลาเรียนและจำนวนหน่วยกิตให้มากขึ้น	3.20	1.07	ไม่แน่ใจ

จากตาราง 14 แสดงว่า ผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหาร และบรรณารักษ์ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับลักษณะของเนื้อหาที่ควรปรับปรุง ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ เนื้อหาที่สอนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นควรเป็นเรื่องทั่วไปเกี่ยวกับห้องสมุดแต่ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายควรเพิ่มงานเฉพาะด้านของห้องสมุดให้มากขึ้น ซึ่งอยู่ในระดับเห็นด้วย ($\bar{X} = 4.35$) รองลงมาคือ เนื้อหาด้านปฏิบัติในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายควรเป็นการปฏิบัติงานสูงกว่าระดับมัธยมศึกษาตอนต้น เช่น การพิมพ์บัตรรายการ การลงทะเบียนหนังสือ ซึ่งอยู่ในระดับเห็นด้วยเช่นกัน ($\bar{X} = 4.20$)

6.2 ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหาร และบรรณารักษ์ ซึ่งเห็นว่าไม่สมควร
เปิดสอนรายวิชางานห้องสมุดมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการปรับเปลี่ยนเนื้อหาวิชางานห้องสมุด
ปรากฏผลดังตาราง 15 - 20

ตาราง 15 ความคิดเห็นเกี่ยวกับรายวิชาที่ควรเปิดสอนของผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหาร และบรรณารักษ์
ซึ่งเห็นว่าไม่สมควรเปิดสอนรายวิชางานห้องสมุด

รายวิชาที่ควรเปิดสอน	ผู้เชี่ยวชาญ		ผู้บริหาร		บรรณารักษ์		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. วิธีใช้ห้องสมุด	-	-	2	66.67	6	40.00	8	33.33
2. วิธีการศึกษาค้นคว้า ในห้องสมุด	6	100.00	1	33.33	9	60.00	16	66.67
รวม	6	100.00	3	100.00	15	100.00	24	100.00

จากตาราง 15 แสดงว่า เมื่อพิจารณาโดยรวมแล้ว ผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหาร
และบรรณารักษ์ส่วนใหญ่เห็นว่ารายวิชาที่ควรเปิดสอน ควรเป็นเรื่องเกี่ยวกับวิธีการศึกษาค้นคว้าใน
ห้องสมุด คิดเป็นร้อยละ 66.67 เมื่อแยกพิจารณาแต่ละกลุ่ม พบว่า ผู้เชี่ยวชาญส่วนใหญ่เห็นว่าราย
วิชาที่ควรเปิดสอน ควรเป็นเรื่องเกี่ยวกับวิธีการศึกษาค้นคว้าในห้องสมุด คิดเป็นร้อยละ 100.00

ผู้บริหารส่วนใหญ่เห็นว่ารายวิชาที่ควรเปิดสอนควรเป็นเรื่องเกี่ยวกับวิธีใช้ห้องสมุด คิดเป็นร้อยละ 66.67 และบรรณารักษ์ส่วนใหญ่เห็นว่ารายวิชาที่ควรเปิดสอน ควรเป็นเรื่องเกี่ยวกับวิธีการศึกษาค้นคว้าในห้องสมุด คิดเป็นร้อยละ 60.00

ตาราง 16 ความคิดเห็นเกี่ยวกับลักษณะการเปิดสอนของผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหาร และบรรณารักษ์ ซึ่งเห็นว่าไม่สมควรเปิดสอนรายวิชาในห้องสมุด

ลักษณะการเปิดสอน	ผู้เชี่ยวชาญ		ผู้บริหาร		บรรณารักษ์		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. เป็นวิชาเลือกเสรี	2	33.33	1	33.33	4	26.67	7	29.17
2. เป็นวิชาบังคับ	4	66.67	2	66.67	11	73.33	17	70.83
รวม	6	100.00	3	100.00	15	100.00	24	100.00

จากตาราง 16 แสดงว่า เมื่อพิจารณาโดยรวมแล้ว ผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหาร และบรรณารักษ์ส่วนใหญ่เห็นว่าลักษณะการเปิดสอน ควรเป็นวิชาบังคับ คิดเป็นร้อยละ 70.83 เมื่อแยกพิจารณาแต่ละกลุ่ม พบว่า ผู้เชี่ยวชาญและผู้บริหารส่วนใหญ่ เห็นว่าลักษณะการเปิดสอนควรเป็นวิชาบังคับ คิดเป็นร้อยละ 66.67 และบรรณารักษ์ส่วนใหญ่เห็นว่าลักษณะการเปิดสอน ควรเป็นวิชาบังคับ คิดเป็นร้อยละ 73.33

ตาราง 17 ความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับชั้นที่ควรเปิดสอนของผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหาร และบรรณารักษ์
ซึ่งเห็นว่าไม่สมควรเปิดสอนรายวิชางานห้องสมุด

ระดับชั้น ที่ควรเปิดสอน	ผู้เชี่ยวชาญ		ผู้บริหาร		บรรณารักษ์		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. ม.ต้น	1	16.67	-	-	1	6.67	2	8.33
2. ม.ปลาย	-	-	-	-	1	6.67	1	4.17
3. ม.ต้นและม.ปลาย	5	83.33	3	100.00	13	86.66	21	87.50
รวม	6	100.00	3	100.00	15	100.00	24	100.00

จากตาราง 17 แสดงว่า เมื่อพิจารณาโดยรวมแล้ว ผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหาร และบรรณารักษ์ส่วนใหญ่เห็นว่าควรเปิดสอนทั้งในระดับชั้น ม.ต้นและม.ปลาย คิดเป็นร้อยละ 87.50 เมื่อแยกพิจารณาแต่ละกลุ่ม พบว่า ทั้งผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหารและบรรณารักษ์ส่วนใหญ่เห็นควรเปิดสอนในระดับชั้น ม.ต้นและม.ปลาย คิดเป็นร้อยละ 83.33 100.00 และ 86.66 ตามลำดับ

ตาราง 18 ความคิดเห็นเกี่ยวกับลักษณะเนื้อหาที่ควรเปิดสอนของผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหาร และบรรณารักษ์ ซึ่งเห็นว่าไม่สมควรเปิดสอนรายวิชางานห้องสมุด

N = 24

ลักษณะเนื้อหาที่ควรเปิดสอน	$\bar{X}$	S.D.	แปลความ
1. รายละเอียดเนื้อหาเกี่ยวกับการใช้ห้องสมุดในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลายไม่ควรซ้ำซ้อนกัน	4.21	0.78	เห็นด้วย
2. รายละเอียดเนื้อหาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ควรเน้นเรื่องวิธีการใช้ห้องสมุด มารยาทในการใช้ห้องสมุดและการระมัดระวังรักษาหนังสือ	4.63	0.50	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
3. รายละเอียดเนื้อหาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ควรเน้นเรื่องวิธีการศึกษาค้นคว้าและวิธีทำรายงาน	4.50	0.51	เห็นด้วย
4. รายละเอียดเนื้อหาทั้งระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลาย ควรมุ่งปลูกฝังนิสัยรักการอ่านและการศึกษาค้นคว้าให้นักเรียน	4.75	0.44	เห็นด้วยอย่างยิ่ง

จากตาราง 18 แสดงว่า ผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหาร และบรรณารักษ์ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับลักษณะเนื้อหาที่ควรเปิดสอน ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ รายละเอียดเนื้อหาทั้งระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลาย ควรมุ่งปลูกฝังนิสัยรักการอ่านและการศึกษาค้นคว้าให้นักเรียน ซึ่งอยู่ในระดับ

เห็นด้วยอย่างยิ่ง ($\bar{X} = 4.75$) รองลงมาคือ รายละเอียดเนื้อหาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นควรเน้นเรื่องวิธีการใช้ห้องสมุด มารยาทในการใช้ห้องสมุดและการระวังกษาหนังสือ ซึ่งอยู่ในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่งเช่นกัน ($\bar{X} = 4.63$)

ตาราง 19 ความคิดเห็นเกี่ยวกับสิ่งเชพหัวข้อที่ควรจัดให้สอนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นของผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหาร และบรรณารักษ์ ซึ่งเห็นว่าไม่สมควรเปิดสอนรายวิชางานห้องสมุด

N = 24

สิ่งเชพหัวข้อที่ควรจัดให้สอนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น	$\bar{X}$	S.D.	แปลความ
1. ความรู้เกี่ยวกับห้องสมุดโรงเรียนของเรา	4.58	0.50	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
2. ระเบียบและมารยาทในการใช้ห้องสมุด	4.71	0.46	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
3. การระวังกษาหนังสือ	4.67	0.48	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
4. วิธีใช้หนังสือพจนานุกรมและสารานุกรม	4.67	0.48	เห็นด้วยอย่างยิ่ง

จากตาราง 19 แสดงว่า ผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหาร และบรรณารักษ์ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสิ่งเชพหัวข้อที่ควรจัดให้สอนในระดับ ม.ต้น ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ระเบียบและมารยาทในการใช้ห้องสมุด ซึ่งอยู่ในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่ง ($\bar{X} = 4.71$) รองลงมาคือ การระวังกษาหนังสือ และวิธีใช้หนังสือพจนานุกรมและสารานุกรม ซึ่งอยู่ในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่งเช่นกัน ($\bar{X} = 4.67$)

ตาราง 20 ความคิดเห็นเกี่ยวกับสิ่งเชปหัวข้อที่ควรจัดให้สอนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของ
ผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหาร และบรรณารักษ์ ซึ่งเห็นว่าไม่สมควรเปิดสอนรายวิชางานห้องสมุด

N = 24

สิ่งเชปหัวข้อที่ควรจัดให้สอนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย	$\bar{X}$	S.D.	แปลความ
1. ความรู้เกี่ยวกับห้องสมุดโรงเรียนของเรา และบริการของห้องสมุด	4.58	0.50	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
2. วัสดุของห้องสมุดและวิธีใช้	4.58	0.50	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
3. หนังสือและส่วนต่างๆของหนังสือ	4.50	0.72	เห็นด้วย
4. การจัดหมู่หนังสือและการเรียงหนังสือบนชั้น	4.50	0.72	เห็นด้วย
5. วิธีใช้บัตรรายการ ได้แก่ บัตรผู้แต่ง บัตรชื่อเรื่อง บัตรหัวเรื่อง	4.67	0.48	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
6. ประเภทของหนังสืออ้างอิงและวิธีใช้	4.67	0.48	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
7. วิธีการทำรายงาน	4.63	0.50	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
8. วิธีการเขียนบรรณานุกรมและเชิงอรรถ	4.63	0.50	เห็นด้วยอย่างยิ่ง

จากตาราง 20 แสดงว่า ผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหาร และบรรณารักษ์ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับ
สิ่งเชปหัวข้อที่ควรจัดให้สอนในระดับ ม.ปลาย ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ วิธีใช้บัตรรายการ ได้แก่

บัตรผู้แต่ง บัตรชื่อเรื่อง บัตรหัวเรื่อง และประเภทของหนังสืออ้างอิงและวิธีใช้ ซึ่งอยู่ในระดับ
เห็นด้วยอย่างยิ่ง ($\bar{X} = 4.67$) รองลงมา คือ วิธีการทำรายงาน และวิธีการเขียนบรรณานุกรม
และเชิงอรรถ ซึ่งอยู่ในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่งเช่นกัน ($\bar{X} = 4.63$)

สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นการศึกษาความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหาร และบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนมัธยมศึกษา ต่อการเปิดสอนรายวิชางานห้องสมุด ซึ่งสรุปได้ดังนี้

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นและเหตุผลของผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหาร และบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนมัธยมศึกษา เกี่ยวกับการเปิดสอนและไม่เปิดสอนรายวิชางานห้องสมุด
2. เพื่อเปรียบเทียบเหตุผลที่สมควรเปิดสอนและไม่สมควรเปิดสอนรายวิชางานห้องสมุดระหว่างผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหาร และบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนมัธยมศึกษา
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสภาพภาพของผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหาร และบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนมัธยมศึกษา กับความคิดเห็นเกี่ยวกับการเปิดสอนและไม่เปิดสอนรายวิชางานห้องสมุด
4. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหาร และบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนมัธยมศึกษา ที่มีต่อการปรับเปลี่ยนเนื้อหาวิชางานห้องสมุด

สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า

1. ผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหาร และบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนมัธยมศึกษา มีเหตุผลที่สมควรเปิดสอนรายวิชางานห้องสมุดแตกต่างกัน
2. ผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหาร และบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนมัธยมศึกษา มีเหตุผลที่ไม่สมควรเปิดสอนรายวิชางานห้องสมุดแตกต่างกัน

3. สถานภาพของผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหาร และบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนมัธยมศึกษา กับความคิดเห็นเกี่ยวกับการเปิดสอนและ ไม่เปิดสอนรายวิชางานห้องสมุดมีความสัมพันธ์กัน

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

1. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้มาจากการสุ่มแบบเจาะจงซึ่งประกอบด้วย ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและผู้เชี่ยวชาญสาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์ จำนวน 20 คน ผู้บริหาร โรงเรียนมัธยมศึกษา ได้แก่ อาจารย์ใหญ่หรือผู้อำนวยการและผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ หรือผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายบริการที่ห้องสมุดชั้นตรงอยู่ในโรงเรียนที่มีการเปิดสอนรายวิชา งานห้องสมุด จำนวน 109 แห่งละ 2 คน รวม 218 คน และบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียน มัธยมศึกษาในโรงเรียนที่มีการเปิดสอนรายวิชางานห้องสมุด จำนวน 109 แห่งละ 1 คน รวม 109 คน รวมกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 347 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น จำนวน 1 ฉบับ โดยแบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามที่เกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบ เลือกตอบ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการเปิดสอนรายวิชางานห้องสมุด ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการเปิดสอนหรือไม่เปิดสอนรายวิชา งานห้องสมุด เป็นแบบเลือกตอบ

ส่วนที่ 2 เหตุผลที่ควรเปิดสอนและไม่ควรเปิดสอนรายวิชางานห้องสมุด
เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ

ส่วนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการปรับเปลี่ยนเนื้อหาวิชางานห้องสมุด
เป็นแบบเลือกตอบและแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้จัดส่งแบบสอบถามจำนวน 347 ฉบับ และรับคืนแบบสอบถามทางไปรษณีย์
ตั้งแต่ 21 กุมภาพันธ์ 2537 - 13 กันยายน 2537 ได้รับแบบสอบถามคืนมาและเป็นฉบับที่สมบูรณ์
รวมทั้งสิ้น 301 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 86.74

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS - X
เพื่อคำนวณหาค่าดังนี้

4.1 หาค่าร้อยละเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัว ความคิดเห็นเกี่ยวกับการเปิดสอนหรือไม่เปิด
สอนรายวิชางานห้องสมุด และความคิดเห็นเกี่ยวกับการปรับเปลี่ยนเนื้อหาวิชางานห้องสมุดของ
ผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหาร และบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนมัธยมศึกษา

4.2 หาค่าเฉลี่ยของผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหาร และบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนมัธยมศึกษา
เกี่ยวกับเหตุผลที่ควรเปิดสอนและไม่ควรเปิดสอนรายวิชางานห้องสมุด

4.3 ทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเหตุผลที่ควรเปิดสอนและไม่ควรเปิดสอน
รายวิชางานห้องสมุดระหว่างผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหาร และบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนมัธยมศึกษา
โดยใช้สถิติ F - test เมื่อ F มีนัยสำคัญทางสถิติ จะทำการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยใช้
วิธีการของนิวแมน - คูลส์ (Newman - Kuels test)

4.4 ทหาความสัมพันธ์โดยใช้ไค-สแควร์ (χ^2) ระหว่างสถานภาพของผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหาร และบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนมัธยมศึกษา กับความคิดเห็นเกี่ยวกับการเปิดสอนและไม่เปิดสอนรายวิชางานห้องสมุด

4.5 ทหาค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหาร และบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนมัธยมศึกษา เกี่ยวกับการปรับเปลี่ยนเนื้อหาารายวิชางานห้องสมุด

สรุปผลการศึกษาค้นคว้า

จากการศึกษาสามารถสรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลได้ดังนี้

1. ความคิดเห็นและเหตุผลของผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหาร และบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนมัธยมศึกษาเกี่ยวกับการเปิดสอนและไม่เปิดสอนรายวิชางานห้องสมุด

ความคิดเห็นเกี่ยวกับการเปิดสอนหรือไม่เปิดสอนรายวิชางานห้องสมุดของผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหาร และบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนมัธยมศึกษา ที่เห็นสมควรให้เปิดสอนรายวิชางานห้องสมุด พบว่า ทั้ง 3 กลุ่มตัวอย่าง เห็นสมควรให้เปิดสอนรายวิชางานห้องสมุด ร้อยละ 92.03 และไม่สมควรเปิดสอนรายวิชางานห้องสมุด ร้อยละ 7.97

ผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหาร และบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนมัธยมศึกษาที่เห็นสมควรให้เปิดสอนรายวิชางานห้องสมุด ให้เหตุผลที่สมควรเปิดสอนรายวิชางานห้องสมุด ว่า เนื้อหารายวิชางานห้องสมุดสามารถนำไปใช้ให้เป็นประโยชน์ต่อการศึกษาล่าเรียนวิชาอื่นๆ ซึ่งอยู่ในระดับเห็นด้วย ($\bar{X} = 4.38$) รองลงมา คือ เป็นพื้นฐานในการศึกษาต่อทางวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์ในระดับอุดมศึกษา ซึ่งอยู่ในระดับเห็นด้วยเช่นกัน ($\bar{X} = 4.29$)

ส่วนเหตุผลของผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหาร และบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนมัธยมศึกษาที่ไม่เห็นสมควรให้เปิดสอน ให้เหตุผลที่ไม่สมควรเปิดสอนรายวิชางานห้องสมุด ไว้ว่า นักเรียนควรเรียนรายวิชาการใช้ห้องสมุดมากกว่าเพื่อเป็นพื้นฐานในการศึกษาล่าเรียนวิชาอื่นๆ ซึ่งอยู่

ในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่ง ($\bar{X} = 4.63$) รองลงมา คือ ไม่มีตำแหน่งงานรองรับได้เมื่อเรียนไปแล้ว ซึ่งอยู่ในระดับเห็นด้วย ($\bar{X} = 4.33$)

2. เปรียบเทียบเหตุผลที่สมควรเปิดสอนและไม่สมควรเปิดสอนรายวิชางานห้องสมุดระหว่างผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหาร และบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนมัธยมศึกษา

2.1 เปรียบเทียบเหตุผลที่สมควรเปิดสอนรายวิชางานห้องสมุดระหว่างผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหาร และบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนมัธยมศึกษา พบว่า ส่วนใหญ่มีเหตุผลที่สมควรเปิดสอนรายวิชางานห้องสมุดแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่ตรงตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ในข้อ 1 แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อที่แตกต่างกัน พบว่า สำหรับเหตุผลที่แตกต่างกันมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 คือ จุดประสงค์ของการเรียนรายวิชางานห้องสมุดเหมาะสมกับระดับชั้นของนักเรียน และเนื้อหาวิชางานห้องสมุดสามารถนำไปใช้ให้เป็นประโยชน์ต่อการศึกษาเล่าเรียนวิชาอื่นๆ

จากการเปรียบเทียบเป็นรายข้อสำหรับเหตุผลในข้อที่ว่า จุดประสงค์ของการเรียนรายวิชางานห้องสมุดเหมาะสมกับระดับชั้นของนักเรียน พบว่า ผู้บริหารและบรรณารักษ์มีคะแนนเฉลี่ยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยที่ผู้บริหารมีคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นสูงกว่าบรรณารักษ์

นอกจากนี้ผลการเปรียบเทียบเป็นรายข้อสำหรับเหตุผลในข้อที่ว่า เนื้อหารายวิชางานห้องสมุดสามารถนำไปใช้ให้เป็นประโยชน์ต่อการศึกษาเล่าเรียนวิชาอื่นๆ พบว่า ผู้บริหารและบรรณารักษ์มีคะแนนเฉลี่ยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยที่ผู้บริหารมีคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นสูงกว่าบรรณารักษ์

2.2 เปรียบเทียบเหตุผลที่ไม่สมควรเปิดสอนรายวิชางานห้องสมุดระหว่างผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหาร และบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนมัธยมศึกษา เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีเหตุผลที่ไม่สมควรเปิดสอนรายวิชางานห้องสมุดแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติทุกข้อ ซึ่งไม่ตรงตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

3. ความสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพของผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหาร และบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนมัธยมศึกษา กับความคิดเห็นเกี่ยวกับการเปิดสอนและไม่เปิดสอนรายวิชางานห้องสมุด

สถานภาพของผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหาร และบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนมัธยมศึกษา กับความคิดเห็นเกี่ยวกับการเปิดสอนและไม่เปิดสอนรายวิชางานห้องสมุดมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งตรงตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ หมายความว่า สถานภาพและความคิดเห็นเกี่ยวกับการเปิดสอนและไม่เปิดสอนรายวิชางานห้องสมุดมีความสัมพันธ์กันจริง

4. ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหาร และบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนมัธยมศึกษาที่มีต่อการปรับเปลี่ยนเนื้อหาวิชางานห้องสมุด

4.1 ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหาร และบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนมัธยมศึกษา ซึ่งเห็นสมควรให้เปิดสอนรายวิชางานห้องสมุด มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการปรับปรุงเนื้อหาวิชางานห้องสมุดว่า ในด้านระดับชั้นที่ควรเปิดสอนรายวิชางานห้องสมุด ส่วนใหญ่เห็นว่าควรเปิดสอนทั้งในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลาย คิดเป็นร้อยละ 73.28 เมื่อพิจารณาแยกเป็นรายกลุ่ม พบว่า ผู้เชี่ยวชาญส่วนใหญ่เห็นว่า ควรเปิดสอนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย คิดเป็นร้อยละ 50.00 ส่วนผู้บริหารและบรรณารักษ์ส่วนใหญ่เห็นว่าควรเปิดสอนทั้งในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลาย คิดเป็นร้อยละ 81.32 และ 60.24 ตามลำดับ

การปรับปรุงความซ้ำซ้อนของเนื้อหา พบว่า ทั้ง 3 กลุ่ม เห็นควรให้มีการปรับปรุงเนื้อหาวิชางานห้องสมุด คิดเป็นร้อยละ 94.95

ความคิดเห็นเกี่ยวกับลักษณะของเนื้อหาที่ควรปรับปรุง พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ เนื้อหาที่สอนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นควรเป็นเรื่องทั่วไปเกี่ยวกับห้องสมุด แต่ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ควรเพิ่มงานเฉพาะด้านของห้องสมุดให้มากขึ้น ซึ่งอยู่ในระดับเห็นด้วย ($\bar{X} = 4.35$) รองลงมาคือ เนื้อหาด้านปฏิบัติในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ควรเป็นการปฏิบัติงานสูงกว่าระดับมัธยมศึกษาตอนต้น เช่น การพิมพ์บัตรรายการ การลงทะเบียนหนังสือซึ่งอยู่ในระดับ

เห็นด้วยเช่นกัน ($\bar{X} = 4.20$)

4.2 ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหาร และบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนมัธยมศึกษา ที่ไม่เห็นสมควรให้เปิดสอนรายวิชางานห้องสมุด มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการปรับเปลี่ยนเนื้อหาวิชางานห้องสมุด ในด้านรายวิชาที่ควรเปิดสอน พบว่า ส่วนใหญ่เห็นว่ารายวิชาที่ควรเปิดสอน ควรเป็นเรื่องเกี่ยวกับวิธีการศึกษาค้นคว้าในห้องสมุด คิดเป็นร้อยละ 66.67 เมื่อพิจารณาแยกเป็นรายกลุ่ม พบว่า ผู้เชี่ยวชาญส่วนใหญ่เห็นว่ารายวิชาที่ควรเปิดสอนควรเป็นเรื่องวิธีการศึกษาค้นคว้าในห้องสมุด คิดเป็นร้อยละ 100.00 ผู้บริหารส่วนใหญ่เห็นว่ารายวิชาที่ควรเปิดสอนควรเป็นเรื่องวิธีใช้ห้องสมุด คิดเป็นร้อยละ 66.67 และบรรณารักษ์ส่วนใหญ่เห็นว่ารายวิชาที่ควรเปิดสอนควรเป็นเรื่องวิธีการศึกษาค้นคว้าในห้องสมุด คิดเป็นร้อยละ 60.00

ลักษณะการเปิดสอน พบว่า ทั้ง 3 กลุ่ม เห็นว่า ลักษณะการเปิดสอนควรเป็นวิชาบังคับ คิดเป็นร้อยละ 70.83

ระดับชั้นที่ควรเปิดสอน พบว่า ทั้ง 3 กลุ่ม เห็นว่า ควรเปิดสอนทั้งในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลาย คิดเป็นร้อยละ 87.50

ความคิดเห็นเกี่ยวกับลักษณะเนื้อหาที่ควรเปิดสอน พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ รายละเอียดเนื้อหาทั้งระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลาย ควรมุ่งปลูกฝังนิสัยรักการอ่านและการศึกษาค้นคว้าให้นักเรียน ซึ่งอยู่ในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่ง ($\bar{X} = 4.75$) รองลงมา คือ รายละเอียดเนื้อหาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ควรเน้นเรื่องวิธีการใช้ห้องสมุด มารยาทในการใช้ห้องสมุดและการระวังกษาหนังสือ ซึ่งอยู่ในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่งเช่นกัน ($\bar{X} = 4.63$)

ความคิดเห็นเกี่ยวกับสิ่งเซปหัวข้อที่ควรจัดให้สอนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ระเบียบและมารยาทในการใช้ห้องสมุด ซึ่งอยู่ในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่ง ($\bar{X} = 4.71$) รองลงมาคือ การระวังกษาหนังสือและวิธีใช้หนังสือพจนานุกรมและสารานุกรม ซึ่งอยู่ในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่งเช่นกัน ($\bar{X} = 4.67$)

ความคิดเห็นเกี่ยวกับสิ่ง เชปหัวข้อที่ควรจัดให้สอนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ วิธีใช้บัตรรายการ ได้แก่ บัตรผู้แต่ง บัตรชื่อเรื่อง บัตรหัวเรื่อง และประเภทของหนังสืออ้างอิงและวิธีใช้ ซึ่งอยู่ในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่ง ($\bar{X} = 4.67$) รองลงมา คือ วิธีการทำรายงาน วิธีการเขียนบรรณานุกรม และเชิงอรรถ ซึ่งอยู่ในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่ง เช่นกัน ($\bar{X} = 4.63$)

อภิปรายผล

1. ความคิดเห็นเกี่ยวกับการเปิดสอนและไม่เปิดสอนรายวิชางานห้องสมุด ผลจากการศึกษา พบว่า ผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหาร และบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนมัธยมศึกษา ส่วนใหญ่เห็นสมควรให้ เปิดสอนรายวิชางานห้องสมุด ร้อยละ 92.03 เหตุที่เป็นดังนี้อาจเนื่องมาจาก หลักสูตรมัธยมศึกษา ตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533) และหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533) ไม่ปรากฏรายวิชาที่เกี่ยวกับการใช้ห้องสมุดโดยตรง ในฐานะที่กลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่มเป็นผู้ปฏิบัติไม่ได้เป็นผู้กำหนดหลักสูตร เมื่อปรากฏรายวิชา งานห้องสมุดเป็นวิชาเลือกเสรีให้ได้เลือกเรียน จึงคิดว่านักเรียนจะได้รับประโยชน์ คือ รู้จักใช้ ห้องสมุดเป็นแหล่งศึกษาค้นคว้าได้บ้าง นอกจากนี้ อาจเนื่องมาจาก จุดประสงค์ของหลักสูตร มุ่งให้ นักเรียนมีทักษะเฉพาะด้านที่จะเห็นช่องทางการประกอบอาชีพในอนาคต (กระทรวงศึกษาธิการ. 2535 : คำนำ) จึงเห็นว่านักเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลายที่ไม่สามารถศึกษาต่อได้ ก็น่าจะได้ประโยชน์จากวิชานี้ คือ สามารถนำรายวิชานี้ไปประกอบอาชีพได้ เช่น รับพิมพ์งาน บัตรรายการ รับเย็บเล่มเข้าปกวารสารและหนังสือ เป็นต้น (จุฑามาศ สุวรรณโคตร. ม.ป.ป : 19) จึงเห็นสมควรให้เปิดสอนรายวิชางานห้องสมุดต่อไป

สำหรับผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหาร และบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนมัธยมศึกษา ที่เห็น ไม่สมควรให้เปิดสอนนั้น อาจเนื่องมาจาก ผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหาร และบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียน

มัธยมศึกษาเหล่านี้ มีความคิดเห็นว่ารายวิชางานห้องสมุดมีลักษณะเนื้อหาที่มุ่งให้นักเรียนสามารถนำความรู้ไปประกอบอาชีพและเป็นพื้นฐานในการประกอบอาชีพ ซึ่งนักเรียนระดับมัธยมศึกษาเป็นวัยที่ควรจะศึกษาต่อมากกว่าไปประกอบอาชีพ เพราะผู้ที่อยู่ในวัยทำงานควรมีอายุตั้งแต่ 16 – 60 ปี (เจลีเยว บุรีภักดี. 2528 : 11) ดังนั้นจึงควรมีรายวิชาที่สร้างเสริมทักษะในการค้นคว้ามากกว่ามุ่งให้นักเรียนไปประกอบอาชีพ

ในด้านการเปรียบเทียบเหตุผลที่สมควรเปิดสอนรายวิชางานห้องสมุดระหว่างผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหาร และบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนมัธยมศึกษา ที่เห็นสมควรให้เปิดสอน ผลจากการศึกษา พบว่า ผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหาร และบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนมัธยมศึกษา ส่วนใหญ่มีเหตุผลที่สมควรเปิดสอนรายวิชางานห้องสมุดแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่ตรงตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหาร และบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนมัธยมศึกษา มีเหตุผลที่สมควรเปิดสอนไปในทำนองเดียวกัน ซึ่งมีจำนวนทั้งหมด 6 ข้อ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติจำนวน 4 ข้อ และแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จำนวน 2 ข้อ คือ จุดประสงค์ของการเรียนรายวิชางานห้องสมุดเหมาะสมกับระดับชั้นของนักเรียนและเนื้อหารายวิชางานห้องสมุดสามารถนำไปใช้ให้เป็นประโยชน์ต่อการศึกษาเล่าเรียนวิชาอื่นๆ เมื่อเปรียบเทียบกันจึงไม่พบความแตกต่าง สำหรับข้อที่แตกต่างกันนั้น เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบเป็นรายคู่สำหรับเหตุผลในข้อที่ว่า จุดประสงค์ของการเรียนรายวิชางานห้องสมุดเหมาะสมกับระดับชั้นของนักเรียน และเนื้อหารายวิชางานห้องสมุดสามารถนำไปใช้ให้เป็นประโยชน์ต่อการศึกษาเล่าเรียนวิชาอื่นๆ พบว่า ผู้บริหารและบรรณารักษ์มีคะแนนเฉลี่ยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยที่ผู้บริหารมีคะแนนเฉลี่ยเหตุผลสูงกว่าบรรณารักษ์ เหตุที่เป็นดังนี้อาจเนื่องมาจาก ผู้บริหารเป็นผู้ที่มีความรู้ มีประสบการณ์ด้านการจัดการเรียนการสอนตลอดจนทราบเรื่องหลักสูตรในระดับมัธยมศึกษา จึงทราบจุดประสงค์และการนำไปใช้ให้เป็นประโยชน์ของรายวิชางานห้องสมุดมากกว่าบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนมัธยมศึกษา

ส่วนการเปรียบเทียบเหตุผลที่ไม่สมควรเปิดสอนรายวิชางานห้องสมุดระหว่าง ผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหาร และบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนมัธยมศึกษา ที่เห็นไม่สมควรให้เปิดสอน ผลจากการศึกษา พบว่า ผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหาร และบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนมัธยมศึกษา มีเหตุผลที่ไม่สมควรเปิดสอนรายวิชางานห้องสมุดแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติทุกข้อ ซึ่งไม่ตรงตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหาร และบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนมัธยมศึกษา มีเหตุผลที่ไม่สมควรเปิดสอนไปในทำนองเดียวกัน ซึ่งมีจำนวนทั้งหมด 7 ข้อ เมื่อเปรียบเทียบกันจึงไม่พบความแตกต่าง

2. ความสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพของผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหาร และบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนมัธยมศึกษา กับความคิดเห็นเกี่ยวกับการเปิดสอนและไม่เปิดสอนรายวิชางานห้องสมุด

ผลจากการศึกษา พบว่า สถานภาพของผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหาร และบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนมัธยมศึกษา กับความคิดเห็นเกี่ยวกับการเปิดสอนและไม่เปิดสอนรายวิชางานห้องสมุด มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ หมายความว่า สถานภาพและความคิดเห็นเกี่ยวกับการเปิดสอนและไม่เปิดสอนรายวิชางานห้องสมุด มีความสัมพันธ์กันจริง

3. ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหาร และบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนมัธยมศึกษา ที่มีต่อการปรับปรุงเนื้อหารายวิชางานห้องสมุด

ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหาร และบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนมัธยมศึกษา ซึ่งเห็นว่าสมควรเปิดสอนรายวิชางานห้องสมุด มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการปรับปรุงเนื้อหารายวิชางานห้องสมุด ผลจากการศึกษา พบว่า รายวิชางานห้องสมุดควรเปิดสอนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และตอนปลายมากที่สุด และรายวิชางานห้องสมุดในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลายมีเนื้อหาซ้ำซ้อนกัน ดังนั้นจึงควรมีการปรับปรุงเนื้อหามากที่สุด เหตุที่เป็นดังนี้อาจเนื่องมาจาก ผู้เชี่ยวชาญ

ผู้บริหาร และบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนมัธยมศึกษา เห็นว่ารายวิชางานห้องสมุดที่จะนำไปประกอบอาชีพควรมีหลายชั้น การจัดหลักสูตรจึงควรจัดไปตามระดับชั้นที่นักเรียนสนใจจะเรียน เพิ่มตามความยากง่ายของนักเรียนในแต่ละระดับ คือ ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ควรได้ศึกษาเกี่ยวกับงานห้องสมุดในระดับต้น แต่ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ควรได้ศึกษางานห้องสมุดในระดับสูงขึ้นไป นักเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลาย จึงจะประกอบอาชีพได้ 2 ระดับตามความรู้ที่ได้รับ จึงเห็นควรให้มีการปรับปรุงเนื้อหา

นอกจากนี้ จากการศึกษา พบว่า ผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหาร และบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนมัธยมศึกษา ยังมีความคิดเห็นเกี่ยวกับลักษณะของเนื้อหาที่ควรปรับปรุงมากที่สุด คือ เนื้อหาที่สอนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นควรเป็นเรื่องทั่วไปเกี่ยวกับงานห้องสมุด แต่ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายควรเพิ่มงานเฉพาะด้านของห้องสมุดให้มากขึ้น เหตุที่เป็นดังนี้อาจเนื่องมาจากนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายมีความรู้และวัยที่พร้อมมากกว่านักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จึงน่าจะเรียนรู้งานเฉพาะด้านของห้องสมุดได้ดีกว่า

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะสำหรับ กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ

1. ควรจัดให้มีการเรียนรายวิชางานห้องสมุดในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นที่ต่อเนื่องจนถึงระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย เช่นเดียวกับหลักสูตรของกรมอาชีวศึกษาที่นักเรียนต้องผ่านวุฒิ ปวช. ก่อนจึงจะศึกษาต่อ วุฒิ ปวส. ได้ เพื่อให้นักเรียนสามารถไปประกอบอาชีพได้ทั้งในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลาย

2. ควรมีตำแหน่งงานรองรับสำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายที่ได้ศึกษารายวิชางานห้องสมุดไปแล้วและมีความประสงค์จะเข้ารับราชการในตำแหน่งเจ้าหน้าที่ห้องสมุด

3. นอกจากรายวิชางานห้องสมุดแล้ว ควรมีรายวิชาที่เกี่ยวกับการใช้ห้องสมุดเป็นวิชาบังคับในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นหรือตอนปลายเพิ่มขึ้นอีก 1 รายวิชา เพื่อให้นักเรียนได้ศึกษาซึ่งจะช่วยเพิ่มพูนทักษะในการใช้ห้องสมุด สามารถศึกษาหาความรู้ได้ด้วยตนเองและสามารถประยุกต์ใช้ในการเรียนระดับสูงต่อไป

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา ต่อการเรียนรายวิชางานห้องสมุด
2. ควรศึกษาสภาพและปัญหาของการเรียนการสอนรายวิชางานห้องสมุดในโรงเรียนมัธยมศึกษา

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กาหลง บุตรไสว. การศึกษาสภาพและปัญหาการเรียนการสอนรายวิชา ท 081 การศึกษาค้นคว้าเบื้องต้น ในโรงเรียนมัธยมศึกษา. ปริญญาโท กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2530. อัดสำเนา.
- คณะกรรมการข้าราชการพลเรือน, สำนักงาน. เอกสารมาตรฐานกำหนดตำแหน่งสายงานห้องสมุด. 9 กันยายน 2518.
- _____. เอกสารมาตรฐานกำหนดตำแหน่งสายงานห้องสมุด. ฉบับแก้ไขเพิ่มเติมครั้งที่ 1 : 1 กุมภาพันธ์ 2526.
- จารุวรรณ สินธุโสภณ. หลักการบริหารและจัดการห้องสมุด. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์พรเมษฐ์การพิมพ์, 2527.
- จิรวรรณ ภักดีบุตร. "วิธีการให้การศึกษาแก่ผู้ใช้," ใน สารนิเทศเบื้องต้น หน่วยที่ 1-7. หน้า 189-190. นนทบุรี : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2532.
- จุฑามาศ สุวรรณโคตร. คู่มือครูรายวิชา ช 0246 (งานห้องสมุด 2) ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น รายวิชา ช 0248 (งานห้องสมุด 2) ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย. ม.ป.ท. : ม.ป.ป.
- เจลิยว บุรีภักดี. "ไครบ้างที่ว่างงาน," ใน บทความวิทยุกระจายเสียงชุดการศึกษาเพื่อการทำงานและอาชีพ. หน้า 11. กรุงเทพฯ : สมาคมการศึกษาแห่งประเทศไทย, 2528.
- เจลิยว พันธุ์ลีดา. เอกสารคำสอนวิชา บร 633 ห้องสมุดโรงเรียน. กรุงเทพฯ : คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2532.
- ณรงค์ ป้อมบุบผา. วิธีสอนวิชาการศึกษาค้นคว้าเบื้องต้น (วิธีสอนการใช้ห้องสมุด). พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์, 2526.
- ดำรงค์ ฐานดี. สังคมวิทยาว่าด้วยการอาชีพ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2521.

- ถาวร สารวิทย์. การอาชีพและเทคโนโลยีการศึกษา. พิมพ์โลก : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พิมพ์โลก, 2529.
- ธาดาศักดิ์ วชิรปรีชาพงษ์. พฤติกรรมการสอนวิธีใช้ห้องสมุด. กรุงเทพฯ : บุรพาสาน, 2528.
- _____. หลักบรรณารักษศาสตร์เบื้องต้น. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์, 2525.
- ธำรง บัวศรี. "การศึกษาเพื่องานอาชีพในโรงเรียนประถมและมัธยม," ใน การศึกษาเพื่อการทำงานและอาชีพ. หน้า 6-7. กรุงเทพฯ : วัฒนาพานิช, 2521.
- นนทนา ผ่องแผ้ว. บรรณารักษศาสตร์เบื้องต้น. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2514.
- นฤมล เอกพจน์เมธี. ผลของการสอนวิชาการศึกษาค้นคว้าเบื้องต้น (ท 081) ต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย. วิทยานิพนธ์ อ.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2530. ถ่ายเอกสาร.
- นันทา วิทูลศักดิ์. พฤติกรรมการสอนการใช้ห้องสมุดและการศึกษาค้นคว้า. กรุงเทพฯ : คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ วิทยาลัยครูบ้านสมเด็จเจ้าพระยา, 2533.
- บุญถิ่น คีตโร. การศึกษาเปรียบเทียบผลการสอนการใช้ห้องสมุดโดยใช้บทเรียนโปรแกรมกับการสอนตามปกติ. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2521. อัดสำเนา.
- ประยูร ศรีประสาธน์ และศิริพรรณ ชุ่มม. "ประเภทและหมวดอาชีพ," ใน การจัดระบบการสอนการงานและอาชีพ หน่วยที่ 9-15. หน้า 621-623. พิมพ์ครั้งที่ 2. นนทบุรี : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2533.
- พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พจนานุกรม 2525. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : ราชบัณฑิตยสถาน, 2530.
- พวา พันธุ์เมฆา. สารนิเทศกับการศึกษาค้นคว้า. กรุงเทพฯ : คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2535.

ภิญญาพร นิตยะประภา. ห้องสมุดโรงเรียน. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์, 2534.

มนีรัตน์ พรหมสุวรรณศิริ. การศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ในการเรียนวิชาการใช้ห้องสมุดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายโดยใช้บทเรียน โปรแกรมการตัดสินใจกับการสอนตามปกติ. ปรินญาณินท์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2521. อัดสำเนา.

มุลินทร์ สิงห์รักษ์. ประเมินผลที่ได้จากการเรียนวิชาการใช้ห้องสมุดในชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย. ปรินญาณินท์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2520. อัดสำเนา.

รัตนพร สงวนประสาทร. การศึกษาเปรียบเทียบพฤติกรรมการใช้ห้องสมุดของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนวิธีการใช้ห้องสมุดจากการสอนโดยการเล่านิทานและไม่เล่านิทาน. ปรินญาณินท์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2527. อัดสำเนา.

วรรณดี พุฒนา. การศึกษาการสอนวิชาการใช้หนังสือและห้องสมุดในวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ อ.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2526. อัดสำเนา.

วณี ฐานวงศ์คานติ. กิจกรรมสำหรับห้องสมุด. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์, 2531.

วิจิตร บุญธโรกุล. เทคโนโลยีเทคนิคการศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์เอเชีย, 2529.

ศรีนครินทรวิโรฒ, มหาวิทยาลัย. มาตรฐานกำหนดตำแหน่งข้าราชการพลเรือนในมหาวิทยาลัย เล่ม 1. ม.ป.ท., 2534.

_____. มาตรฐานกำหนดตำแหน่งข้าราชการพลเรือนในมหาวิทยาลัย เล่ม 4. ม.ป.ท., 2534.

ศรีสง่า กรรณสูต. "การสอนอาชีพธุรกิจและค้าขายในโรงเรียนมัธยม," ใน การศึกษาเพื่อการทำงานและอาชีพ. หน้า 101-102. กรุงเทพฯ : วัฒนาพานิช, 2521.

- ศึกษาธิการ, กระทรวง. การนิเทศเกี่ยวกับงาน. กรุงเทพฯ : ม.ป.ท., 2511.
- _____. ห้องสมุด : หลักสูตรฉบับปรับปรุง 2533. กรุงเทพฯ : หน่วยงานนิเทศก์, 2534.
- _____. หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533). กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา, 2533.
- _____. หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2531.
- _____. หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533). พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2535.
- _____. หลักสูตรประโยคมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2518. กรุงเทพฯ : กรมวิชาการ, 2518.
- สมจิต พรหมเทพ. การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ทักษะคิด และความสามารถในการใช้ห้องสมุด ของนักเรียนโรงเรียนปทุมคงคา นครหลวงกรุงเทพธนบุรี ซึ่งอยู่ในโครงการส่งเสริม การอ่านและสอนการใช้ห้องสมุด. ปรินญาณินท์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2515. อัดสำเนา.
- สมหมาย วัฒนะศิริ. แนวการพัฒนาห้องสมุดโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างความคิด. นนทบุรี : สถานสงเคราะห์เด็กชายบ้านปากเกร็ด, 2533.
- สุขุม เฉลยทรัพย์. การส่งเสริมการอ่าน. พิมพ์ครั้งที่ 2. ปทุมธานี : คณะมนุษยศาสตร์และ สังคมศาสตร์ วิทยาลัยครูเพชรบุรีวิทยาลงกรณ์, 2531.
- สุทธิลักษณ์ อัมพันวงศ์. การใช้บริการห้องสมุดและการเขียนรายงานการค้นคว้า. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2528.
- สุนัตรา ไชยศิริ. การสอนวิธีใช้ห้องสมุดในมหาวิทยาลัยในประเทศไทย. วิทยานิพนธ์ อ.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2520. อัดสำเนา.

- อัษฎลี ภูมิดิษฐ์. "เทคนิคการนำชมและวิธีสอนการใช้ห้องสมุด," ข่าวสารสำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยรามคำแหง. 8(2) : 28-33 ; สิงหาคม-ตุลาคม 2528.
- อัมพร ปันศรี. "การจัดคนทำงานในห้องสมุด," ใน วิชาชุดครูประกาศนียบัตรครุมัธยมของครูสภา วิชาบรรณารักษศาสตร์. หน้า 32. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2523.
- อัมพร ปันศรี. ปัญหาการใช้ห้องสมุด. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2521.
- อัมพร ปันศรี, นนทนา เพือก่อง และสุภัทรา จัตรเงิน. วิธีสอนการใช้ห้องสมุด. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2517.
- Becker, Dale Eugene. "Social Studies Achievement of Pupils in Schools with Libraries and Schools without Libraries," Dissertation Abstracts International. 31(5) : 2411 A ; November, 1970.
- Hardesty, Larry, Nicholas P. Lovrich and James Mannon. "Evaluating Library-Use Instruction," College and Research Libraries. 40(4) : 309-317 ; July 1979.
- Smith, Jane Bandy. "An Exploratory Study of The Effectiveness of An Innovative Process Designed to Intergrate Libraries Skills in to The Curriculum," Dissertation Abstracts International. 39(8) : 4569 A - 4570 A ; February, 1979.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

รายนามผู้เชี่ยวชาญ

ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรในระดับมัธยมศึกษา ได้แก่

1. ผศ.ตรุเนตร อัสชวลลิต์

ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

2. ดร.บังอร พานทอง

ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

3. ดร.วิเชียร อำพันรักษ์

ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

4. ผศ.สมจิต สวธน์ไพบูลย์

ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

5. รศ.ดร.เสาวลักษณ์ รัตนวิชัย

ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

6. ผศ.จรรยา พานิชย์ผลินชัย

ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร

7. ผศ.ฉวีวรรณ กิनावงศ์

ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร

8. อ.ธาดา กลั่นเจริญ

ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร

9. อ.วิรัช ชัยสูงเนิน

ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร

10. ผศ.ศรียรรณ มากชู

ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร

ผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนรายวิชาห้องสมุดโรงเรียน ได้แก่

1. ผศ.พิพวรรณ ตุลยะสุข
ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น
2. รศ.นวลจันทร์ รัตนากกร
ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง
3. ผศ.ประยงค์рі พัฒนกิจจำรูญ
ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
4. ผศ.พองนวล ลักการเวช
ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
5. อ.มนวิภา เจียจันทร์พงษ์
ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
6. ผศ.รณพ ประวิติงาม
ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา
7. ผศ.รัถพร ชั่งธาดา
ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
8. ผศ.วาทินี ฐานวงศ์ศานติ
ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
9. รศ.วิสิทธิ์ จินตวงศ์
ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
10. ผศ.อภิญา เบญจวรรณากกร
ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ภาคผนวก ข

รายชื่อโรงเรียนที่เปิดสอนรายวิชางานห้องสมุด

รายชื่อโรงเรียนที่เปิดสอนรายวิชางานห้องสมุด

เขต	จังหวัด	โรงเรียน
จตุจักร	กรุงเทพมหานคร	1. สารวิทยา
ดุสิต		1. ราชวินิตมัธยม
		2. วัดราชาธิวาส
ดุสิต		1. มหรรณพาราม
บางกอกน้อย		1. ชีโนรสวิทยาลัย
บางกอกใหญ่		1. ทวีธาภิเศก
บางเขน		1. รัตนโกสินทร์สมโภชบางเขน
		2. ฤทธิยะวรรณาลัย
บางขุนเทียน		1. พิทยาลงกรณ์พิทยาคม
ปทุมธานี		1. นวมินทราชูทิศกรุงเทพมหานคร
พระนคร		1. วัดราชบพิธ
ลาดกระบัง		1. เทพศิรินทร์ร่มเกล้า
		2. พรตพิทยพยัต
ยานนาวา		1. เจ้าพระยาวิทยาคม

เขต	จังหวัด	โรงเรียน
เขต 1	สมุทรปราการ	1. ป้อมนาคราชสวาทยานนท์
เขต 2	ยะลา	1. คณะราษฎรบำรุง 2. เบตง "วีระราษฎร์ประสาน"
	สตูล	1. กำแพงวิทยา
เขต 3	ชุมพร	1. ศรีราษฎร์
	นครศรีธรรมราช	1. เบญจมาชชุทิศ 2. กัลยาณิศรีธรรมราช 3. คงคาประชารักษ์ 4. พรหมศรีนิเทศาคม 5. หัวไทรบำรุงราษฎร์ 6. ลิขลคุณาธารวิทยา 7.ทุ่งสงวิทยา
	สงขลา	1. นวมินทร์ราชูทิศ ทักษิณ 2. หาดใหญ่รัฐประชาสรรค์ 3. สงขลาวิทยาคม 4. นาทวีวิทยาคม
	สุราษฎร์ธานี	1. พุนนินิเทศาคม 2. พระแสงวิทยา

เขต	จังหวัด	โรงเรียน
เขต 4	กระบี่	1. พนมเบญจา
	พังงา	1. สตรีพังงา
	ภูเก็ต	1. เมืองกลาง
เขต 5	กาญจนบุรี	1. บ่อพลอยรัชดาภิเษก
	ประจวบคีรีขันธ์	1. ทับสะแกวิทยา 2. หัวหิน
	เพชรบุรี	1. เบญจมาศพิทยาศาสตร์
	ราชบุรี	1. บางแพปฐมพิทยาคม 2. ปากท่อพิทยาคม
	สุพรรณบุรี	1. สองพี่น้องวิทยา
	สมุทรสงคราม	1. ถาวรานุกูล
เขต 6	ชัยนาท	1. บุนนาคพิทยาคม 2. สรรพวิทยาวิทยา
	พระนครศรีอยุธยา	1. นครหลวง "อุดมรัชต์วิทยา" 2. บางปะหัน
	ลพบุรี	1. ดงตาลวิทยา
	สิงห์บุรี	1. ค่ายบางระจันวิทยาคม

เขต	จังหวัด	โรงเรียน
เขต 7	กำแพงเพชร ตาก นครสวรรค์ พิษณุโลก เพชรบูรณ์ สุโขทัย อุตรดิตถ์	1. คลองขลุงราษฎร์รังสรรค์ 1. ตากพิทยาคม 1. ไกรกษระ 2. บรรพตนิสัยพิทยาคม 3. สตรีนครสวรรค์ 1. พิษณุโลกพิทยาคม 2. จ่านกร้อง 3. บางระกำวิทยา 1. ท่าพลพิทยาคม 1. บ้านแก่งวิทยา 1. น้ำปาดชนูปถัมภ์ 2. ฟากท่าวิทยา

เขต	จังหวัด	โรงเรียน
เขต 8	เขียงราย	1. แม่จันวิทยาคม 2. ดำรงราษฎร์สงเคราะห์
	เขียงใหม่	1. บ้านกาดวิทยา 2. แม่แจ่ม 3. ลัทธิราษฎร์วิทยาคม 4. แม่หอพระวิทยาคม 5. แม่แตง
	แม่ฮ่องสอน	1. ห้างสอนศึกษา
	ลำปาง	1. เมืองปานวิทยา 2. แม่ทะวิทยา 3. บุญวาทย์วิทยาลัย
	ลำพูน	1. เวียงเจดีย์วิทยา 2. ป่าซาง
เขต 9	ขอนแก่น	1. อุบลรัตน์วิทยาคม 2. หนองเรือวิทยา
	เลย	1. ศรีสองรักษ์วิทยา
	สกลนคร	1. ร่มเกล้า
	อุดรธานี	1. กุมภวาปี

เขต	จังหวัด	โรงเรียน
เขต 10	กาฬสินธุ์	1. ร่องคำ
		2. บ้านนาคุณพัฒนา กรป.กลางอุบลรัตน์
		3. บัวขาว
	มหาสารคาม	1. บรบือ
		2. เขวาไร่ศึกษา
	ร้อยเอ็ด	1. สตรีศึกษา
		2. พลาญชัยพิทยาคม
		3. ชัดติยะวงษา
		4. พนมไพรวิทยาคาร

เขต	จังหวัด	โรงเรียน
เขต 11	ชัยภูมิ	1. เวียงทองพิทยาคม 2. คอนสวรรค์
	นครราชสีมา	1. ลำพระเพลิงพิทยาคม 2. พิมายวิทยา 3. ประทาย 4. สุรนารีวิทยา
	บุรีรัมย์	1. พลับพลาชัยพิทยาคม 2. นาโพธิ์พิทยาคม 3. ร่มเกล้า 4. ภัทรนิตร 5. บัวหลวงพิทยาคม
	ศรีสะเกษ	1. ประชาพัฒนศึกษา 2. บึงบูรพ์ 3. ชุนหาญวิทยาสวรรค์

เขต	จังหวัด	โรงเรียน
เขต 12	ชลบุรี	1. เกาะสีช้าง 2. ลัดทึบวิทยาคม 3. บ้านสวน (จัน อนุสรณ์)
	ตราด	1. บ่อไร่วิทยาคม 2. สตรีประเสริฐศิลป์
	ปราจีนบุรี	1. ทนพระยาพิทยา 2. อรัญประเทศ

ภาคผนวก ค

แบบสอบถาม

(สำเนา)

ที่ ศธ 0806/ 0620

กองการมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา

กระทรวงศึกษาธิการ กทม. 10300

9 กุมภาพันธ์ 2537

เรื่อง ขอความร่วมมือในการทำวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียน

ด้วย นางสาวสุนทรี เชื้อยว่อง นิสิต ปริญญาโทบัณฑิต วิชาเอกบรรณารักษศาสตร์และ
 สารนิเทศศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร กำลังดำเนินการวิจัย
 เรื่อง " ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหาร และบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนมัธยมศึกษา
 ต่อการเปิดสอนรายวิชางานห้องสมุด " ในการนี้ นิสิต มีความประสงค์ขอความร่วมมือจาก
 ผู้บริหารโรงเรียนและบรรณารักษ์ห้องสมุดตอบแบบสอบถาม เพื่อเป็นข้อมูลประกอบการทำวิจัย

กองการมัธยมศึกษาพิจารณาแล้ว เห็นว่าการทำวิจัยดังกล่าวจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนา
 คุณภาพด้านการเรียนการสอนวิชาบรรณารักษศาสตร์ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น สมควรให้การสนับสนุน
 จึงเรียนมาเพื่อโปรดอนุเคราะห์และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(นายบุญรอด วัฒนชัย)

ศึกษานิเทศก์ 8 รักษาการแทนผู้อำนวยการกองการมัธยมศึกษา

ฝ่ายส่งเสริมมาตรฐานการศึกษา

โทร. 2828466

โทรสาร 2824096

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

21 กุมภาพันธ์ 2537

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถาม

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียน

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามจำนวน 3 ชุด

ด้วยข้าพเจ้า นางสาวสุนทรี เชียงว่อง นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์ และสารนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร กำลังทำการวิจัย เรื่อง "ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหาร และบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนมัธยมศึกษาต่อการเปิดสอนรายวิชางานห้องสมุด " โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูล จึงขอความอนุเคราะห์ให้บุคลากรในโรงเรียนของท่านดังต่อไปนี้ ช่วยตอบแบบสอบถามด้วย

1. ผู้อำนวยการโรงเรียน
2. ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการหรือฝ่ายบริการที่ห้องสมุดชั้นตรงอยู่
3. บรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียน

ทั้งนี้ขอความกรุณาส่งแบบสอบถามคืนข้าพเจ้าภายในวันที่ 21 มีนาคม 2537 ด้วย

จักเป็นพระคุณยิ่ง

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

(นางสาวสุนทรี เชียงว่อง)

นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

21 กุมภาพันธ์ 2537

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถาม

เรียน หัวหน้าภาควิชาหลักสูตรและการสอน

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามจำนวน 5 ชุด

ด้วยข้าพเจ้า นางสาวสุนทรี เชียงว่อง นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์ และสารนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร กำลังทำการวิจัย เรื่อง "ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหาร และบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนมัธยมศึกษาต่อการเปิดสอนรายวิชางานห้องสมุด " โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูล จึงขอความกรุณาจากท่านได้มอบหมายให้อาจารย์ที่มีประสบการณ์เกี่ยวกับงานสอนในด้านหลักสูตร ในระดับมัธยมศึกษาในมหาวิทยาลัยของท่านมาไม่น้อยกว่า 5 ปี ช่วยตอบแบบสอบถาม แล้วส่งคืนข้าพเจ้าภายในวันที่ 21 มีนาคม 2537 ด้วย จักเป็นพระคุณยิ่ง

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

(นางสาวสุนทรี เชียงว่อง)

นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

21 กุมภาพันธ์ 2537

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถาม

เรียน หัวหน้าภาควิชาบรรณารักษศาสตร์

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามจำนวน 1 ชุด

ด้วยข้าพเจ้า นางสาวสุนทรี เชียงว่อง นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์ และสารนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร กำลังทำการวิจัย เรื่อง " ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหาร และบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนมัธยมศึกษาต่อการเปิดสอนรายวิชาทางห้องสมุด " โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูล จึงขอความกรุณาจากท่านได้มอบหมายให้อาจารย์ผู้สอนรายวิชาห้องสมุดโรงเรียนที่มีประสบการณ์ด้านการสอนวิชานี้มาไม่น้อยกว่า 5 ปี ช่วยตอบแบบสอบถาม แล้วกรุณาส่งคืนข้าพเจ้าภายใน วันที่ 21 มีนาคม 2537 ด้วย จักเป็นพระคุณยิ่ง

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

(นางสาวสุนทรี เชียงว่อง)

นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง

ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหาร และบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนมัธยมศึกษา
ต่อการเปิดสอนรายวิชางานห้องสมุด

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามมีทั้งหมด 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับ การเปิดสอนรายวิชางานห้องสมุด

ซึ่งแบ่งเป็น 3 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการเปิดสอนหรือไม่เปิดสอนรายวิชางานห้องสมุด

ส่วนที่ 2 เหตุผลที่ควรเปิดสอนและไม่ควรเปิดสอนรายวิชางานห้องสมุด

ส่วนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการปรับเปลี่ยนเนื้อหาวิชางานห้องสมุด

2. คำนิยาม ขอให้ท่านผู้ตอบแบบสอบถามโปรดอ่านคำนิยามต่อไปนี้เพื่อความเข้าใจตรงกัน

ในการตอบแบบสอบถาม

รายวิชางานห้องสมุด หมายถึง รายวิชา ช 0245 (งานห้องสมุด 1)

และรายวิชา ช 0246 (งานห้องสมุด 2) ที่เปิดสอนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

รายวิชา ช 0247 (งานห้องสมุด 1) และรายวิชา ช 0248 (งานห้องสมุด 2) ที่เปิดสอน

ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย อยู่ในปัจจุบัน โดยเป็นรายวิชาที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ผู้เรียนสามารถ

นำความรู้ไปประกอบอาชีพได้เมื่อสำเร็จการศึกษาแล้ว

สำหรับเนื้อหาวิชางานห้องสมุดทั้ง 4 โปรดดูรายละเอียดในแบบสอบถาม ตอนที่ 2

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย / ลงใน [] หน้าข้อความที่เป็นจริงเกี่ยวกับตัวท่าน
และ/หรือเติมข้อความเกี่ยวกับตัวท่านลงในช่องว่าง

1. เพศ

[] ชาย

[] หญิง

2. วุฒิทางการศึกษาสูงสุด

[] ต่ำกว่าปริญญาตรี

[] ปริญญาตรี สาขาหรือวิชาเอก.....

[] ปริญญาโท สาขาหรือวิชาเอก:.....

[] ปริญญาเอก สาขาหรือวิชาเอก.....

3. ประสบการณ์ในการปฏิบัติงานในหน้าที่ปัจจุบัน

[] 1 - 10 ปี

[] 11 - 20 ปี

[] มากกว่า 20 ปี

ตอนที่ 2 **ความคิดเห็นเกี่ยวกับการเปิดสอนรายวิชางานห้องสมุด**

ส่วนที่ 1 **ความคิดเห็นเกี่ยวกับการเปิดสอนหรือไม่เปิดสอนรายวิชางานห้องสมุด**

คำชี้แจง ต่อไปนี้เป็นเนื้อหาวิชา ช 0245 (งานห้องสมุด 1) และ ช 0246 (งานห้องสมุด 2) ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น รายวิชา ช 0247 (งานห้องสมุด 1) และ ช 0248 (งานห้องสมุด 2) ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยนำมาจาก หนังสือคู่มือครู รายวิชา ช 0245 (งานห้องสมุด 1) ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น รายวิชา ช 0247 (งานห้องสมุด 1) ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย และหนังสือคู่มือครู รายวิชา ช 0246 (งานห้องสมุด 2) ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น รายวิชา ช 0248 (งานห้องสมุด 2) ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ซึ่งจัดทำโดย หน่วยงานพิเศษ กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ

จึงขอความกรุณาจากท่านได้โปรดอ่านและเมื่อท่านได้อ่านแล้ว โปรดแสดงความคิดเห็น โดยทำเครื่องหมาย / ลงใน []

1. หลักสูตรรายวิชา ช 0245 (งานห้องสมุด 1) ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

เวลาเรียน 2 คาบ/สัปดาห์/ภาค 1 หน่วยการเรียนรู้

จุดประสงค์

เพื่อให้สามารถปฏิบัติงานเป็นเจ้าหน้าที่ห้องสมุด ดูแลรักษาและการซ่อม จัดเตรียมหนังสือและลงทะเบียนสิ่งพิมพ์และครุภัณฑ์ห้องสมุดได้

คำอธิบายรายวิชา

ศึกษางานห้องสมุด คุณสมบัติ หน้าที่และความรับผิดชอบ การจัดห้องสมุด การดำเนินงานห้องสมุดเกี่ยวกับหนังสือ วารสาร หนังสือพิมพ์ จุลสาร กฤตภาค และโสตทัศนวัสดุ ในด้านการเตรียมออกให้ยืม การลงทะเบียน การจัดชั้น การจัดเก็บ การดูแลรักษาและการซ่อม การสำรวจและการจำหน่ายออกจากห้องสมุด

ปฏิบัติงานจัดครุภัณฑ์ห้องสมุดและการตกแต่งห้องสมุด จัดวัสดุห้องสมุดชั้นชั้น เตรียมสิ่งพิมพ์และโสตทัศนวัสดุ ลงทะเบียนวัสดุห้องสมุด ซ่อมหนังสือแบบต่างๆและเย็บเล่ม เข้าปกวารสารและหนังสือ

เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการดูแลรักษาและการซ่อม การจัดเตรียมหนังสือและลงทะเบียนสิ่งพิมพ์และครุภัณฑ์ห้องสมุดและสามารถนำความรู้ไปประกอบอาชีพได้

2. หลักสูตรรายวิชา ช 0246 (งานห้องสมุด 2) ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

เวลาเรียน 2 คาบ/สัปดาห์/ภาค 1 หน่วยการเรียนรู้

(ความรู้พื้นฐาน ต้องผ่านรายวิชาพิมพ์ดีดไทย 1 และพิมพ์ดีดภาษาอังกฤษ 1)

จุดประสงค์

เพื่อให้สามารถปฏิบัติงานเป็นเจ้าหน้าที่ห้องสมุด จัดพิมพ์บัตรต่างๆ ยืม-ส่งคืนหนังสือได้

คำอธิบายรายวิชา

ศึกษาการจัดทำและการพิมพ์บัตรของห้องสมุด ตราชวีวารสาร บรรณทัศน์ บรรณานุกรม
ช่วยการค้นคว้า บัตรการใช้หนังสืออ้างอิง บัตรรายการหนังสือและโสตทัศนวัสดุ จุลสารและ
กฤตภาค บัตรทะเบียนสมาชิกห้องสมุด การเรียงบัตรประเภทต่างๆ การจัดทำเนื้องานเกี่ยวกับ
งานบริการและกิจกรรมห้องสมุด การเก็บสถิติ ประเมินผลงานและรายงานห้องสมุด
การประชาสัมพันธ์งานห้องสมุด

ปฏิบัติงานจัดทำบัตรตราชวีวารสาร บรรณทัศน์ บรรณานุกรมและบัตรสมาชิก พิมพ์บัตรทุก
ประเภท เรียงบัตรทุกประเภท บริการให้ยืม รับคืนและทวงถาม จัดนิทรรศการ
จัดแสดงหนังสือใหม่ จัดทำคู่มือการใช้ห้องสมุดและการประชาสัมพันธ์งานห้องสมุด

เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดทำบัตรต่างๆของห้องสมุด และให้บริการ
ยืม-ส่งคืนหนังสือ และสามารถนำความรู้ไปประกอบอาชีพได้

3. หลักสูตรรายวิชา ช 0247 (งานห้องสมุด 1) ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

เวลาเรียน 2 คาบ/สัปดาห์/ภาค 1 หน่วยการเรียนรู้

จุดประสงค์

เพื่อให้สามารถปฏิบัติงานเป็นเจ้าหน้าที่ห้องสมุด ดูแลรักษาและการซ่อม จัดเตรียมหนังสือและลงทะเบียนสิ่งพิมพ์และครุภัณฑ์ห้องสมุดได้

คำอธิบายรายวิชา

ศึกษางานห้องสมุด คุณสมบัติ หน้าที่และความรับผิดชอบ การจัดห้องสมุด การดำเนินงานห้องสมุดเกี่ยวกับหนังสือ วารสาร หนังสือพิมพ์ จุลสาร กฤตภาค และโสตทัศนวัสดุ ในด้านการเตรียมออกให้ยืม การลงทะเบียน การจัดชั้น การจัดเก็บ การดูแลรักษาและการซ่อม การสำรวจ และการจำหน่ายออกจากห้องสมุด

ปฏิบัติงานจัดครุภัณฑ์ห้องสมุดและการตกแต่งห้องสมุด จัดวัสดุห้องสมุดชั้นชั้น เตรียมสิ่งพิมพ์และโสตทัศนวัสดุ ลงทะเบียนวัสดุห้องสมุด ซ่อมหนังสือแบบต่างๆและเย็บเล่ม เข้าไปวารสารและหนังสือ

เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการดูแลรักษาและการซ่อม การจัดเตรียมหนังสือและลงทะเบียนสิ่งพิมพ์และครุภัณฑ์ห้องสมุดและสามารถนำความรู้ไปประกอบอาชีพได้

4. หลักสูตรรายวิชา ช 0248 (งานห้องสมุด 2) ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

เวลาเรียน 2 คาบ/สัปดาห์/ภาค 1 หน่วยการเรียนรู้

(ความรู้พื้นฐาน ต้องผ่านรายวิชาพิมพ์ดีดไทย 1 และพิมพ์ดีดภาษาอังกฤษ 1)

จุดประสงค์

เพื่อให้สามารถปฏิบัติงานเป็นเจ้าหน้าที่ห้องสมุด จัดพิมพ์บัตรต่างๆ ยืม-ส่งคืนหนังสือได้

คำอธิบายรายวิชา

ศึกษาการจัดทำและการพิมพ์บัตรของห้องสมุด ตระชนีวารสาร บรรณทัศน์ บรณานุกรม
 ช่วยการค้นคว้า บัตรการใช้หนังสืออ้างอิง บัตรรายการหนังสือและโสตทัศนวัสดุ จุลสารและ
 กฤตภาค บัตรทะเบียนสมาชิกห้องสมุด การเรียงบัตรประเภทต่างๆ การจัดทำเนื้องานเกี่ยวกับ
 งานบริการและกิจกรรมห้องสมุด การเก็บสถิติ ประเมินผลงานและรายงานห้องสมุด
 การประชาสัมพันธ์งานห้องสมุด

ปฏิบัติงานจัดทำบัตรตระชนีวารสาร บรรณทัศน์ บรณานุกรมและบัตรสมาชิก พิมพ์บัตรทุก
 ประเภท เรียงบัตรทุกประเภท บริการให้ยืม รับคืนและทวงถาม จัดนิทรรศการ
 จัดแสดงหนังสือใหม่ จัดทำคู่มือการใช้ห้องสมุดและการประชาสัมพันธ์งานห้องสมุด

เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดทำบัตรต่างๆของห้องสมุด และให้บริการ
 ยืม-ส่งคืนหนังสือ และสามารถนำความรู้ไปประกอบอาชีพได้

- [] สมควรเปิดสอน (โปรดตอบเหตุผลที่ควรเปิดสอนในส่วนที่ 2 ข้อ 1 และส่วนที่ 3.1 ข้อ 1 - 4 ด้วย)
- [] ไม่สมควรเปิดสอน (โปรดตอบเหตุผลที่ไม่ควรเปิดสอนในส่วนที่ 2 ข้อ 2 และส่วนที่ 3.2 ข้อ 1 - 5 ด้วย)

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย / ลงในช่องว่างที่ตรงกับระดับความคิดเห็นของท่าน

เหตุผลที่ควรเปิดสอน	ระดับความคิดเห็น				
	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง
1. เนื้อหาของรายวิชางานห้องสมุดสอดคล้องกับจุดประสงค์ของหลักสูตร.....					
2. จุดประสงค์ของการเรียนรายวิชางานห้องสมุดเหมาะสมกับระดับชั้นของนักเรียน.....					
3. เนื้อหารายวิชางานห้องสมุดสามารถนำไปใช้ให้เป็นประโยชน์ต่อการศึกษาเล่าเรียนวิชาอื่นๆ.....					

เหตุผลที่ควรเปิดสอน	ระดับความคิดเห็น				
	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง
4. นักเรียนสามารถนำความรู้ไป ประกอบอาชีพอิสระเช่น รับซ่อมหนังสือ รับพิมพ์รายงาน เป็นต้น.....					
5. นักเรียนสามารถนำความรู้ไปประกอบอาชีพ เป็นเจ้าของที่ห้องสมุดได้.....					
6. เป็นพื้นฐานในการศึกษาต่อทางวิชาชีพ บรรณารักษศาสตร์ในระดับอุดมศึกษา.....					
7. เหตุผลอื่นๆนอกเหนือจากข้างต้น (ถ้ามีโปรดระบุ)					
7.1.....					
7.2.....					
7.3.....					

2. เหตุผลที่ไม่ควรเปิดสอน

เหตุผลที่ไม่ควรเปิดสอน	ระดับความคิดเห็น				
	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง
1. เนื้อหาเน้นวิชาชีพไม่เหมาะสม สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษา.....					
2. ไม่มีตำแหน่งงานรองรับได้เมื่อเรียนไปแล้ว					
3. เรียนไปแล้วไม่สามารถประกอบ อาชีพอิสระได้.....					
4. นักเรียนควรเรียนรายวิชาการใช้ห้องสมุด มากกว่า เพื่อเป็นพื้นฐานในการศึกษา เล่าเรียนวิชาอื่นๆ.....					
5. เมื่อเรียนไปแล้วนักเรียนไม่สามารถใช้ ห้องสมุดเพื่อการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองได้					
6. เนื้อหามากและยากเกินไปสำหรับนักเรียน ระดับมัธยมศึกษาที่จะเรียน.....					
7. ผู้สอนไม่สามารถสอนให้บรรลุตาม จุดประสงค์ของรายวิชาได้.....					

8. เหตุผลอื่นๆนอกเหนือจากข้างต้น

(ถ้ามีโปรดระบุ)

8.1.....

8.2.....

8.3.....

ส่วนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการปรับเปลี่ยนเนื้อหารายวิชางานห้องสมุด

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย / ลงใน [] และทำเครื่องหมาย / ลงในช่องว่างที่ตรงกับระดับความคิดเห็นของท่าน

3.1 การปรับปรุงเนื้อหาวิชางานห้องสมุด

สำหรับท่านที่มีความคิดเห็นว่าสมควรเปิดสอนรายวิชางานห้องสมุด ท่านมีความคิดเห็น

ต่อไปนี้อย่างไร

1. รายวิชางานห้องสมุดท่านคิดว่าควรเปิดสอนในระดับใด

[] ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

[] ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

[] ทั้งระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลาย

2. รายวิชางานห้องสมุดในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลายมีเนื้อหาซ้ำซ้อนกัน

ท่านคิดว่าควรต้องมีการปรับปรุงเนื้อหาหรือไม่

[] ควรมีไว้อย่างเดิม ไม่ต้องมีการปรับปรุงเนื้อหาใดๆ

[] ควรมีการปรับปรุงเนื้อหา

3. ในกรณีที่ต้องมีการปรับปรุงเนื้อหารายวิชางานห้องสมุด ท่านคิดว่าควรมีการปรับปรุงเนื้อหาในลักษณะใด

ลักษณะของเนื้อหาที่ควรปรับปรุง	ระดับความคิดเห็น				
	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง
1. เนื้อหาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และตอนปลาย ไม่ควรซ้ำซ้อนกัน.....					
2. เนื้อหาทั้งระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และตอนปลายควร เน้นภาคปฏิบัติเป็นหลัก...					
3. เนื้อหาด้านทฤษฎีทั้งระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และตอนปลาย ควรลดลงให้น้อยมากที่สุด เท่าที่จะมากได้.....					
4. เนื้อหาด้านปฏิบัติที่สอนควรเป็นงานปฏิบัติ ทั่วๆไปของห้องสมุด เช่น การยืม-คืนหนังสือ การซ่อมหนังสือ.....					

ลักษณะของเนื้อหาที่ควรปรับปรุง	ระดับความคิดเห็น				
	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง
5. เนื้อหาด้านปฏิบัติในระดับมัธยมศึกษา ตอนปลาย ควรเป็นการปฏิบัติงานสูงกว่า ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น เช่น การพิมพ์บัตรรายการ การลงทะเบียน วัสดุห้องสมุด.....					
6. เนื้อหาที่สอนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ควรเป็นเรื่องทั่วไปเกี่ยวกับห้องสมุด แต่ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายควรเพิ่ม งานเฉพาะด้านของห้องสมุดให้มากขึ้น....					
7. เนื้อหาด้านปฏิบัติไม่ควรเป็นงานที่ปฏิบัติ ได้ยากและใช้เวลานาน เช่น การสำรวจ และการจำหน่ายหนังสือออกจากห้องสมุด..					
8. เนื้อหาทั้งระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และตอนปลายมีจำนวนมากเกินไป จึงควรเพิ่มเวลาเรียนและจำนวน หน่วยกิตให้มากขึ้น.....					

9. ลักษณะของเนื้อหาที่ควรปรับปรุงเพิ่มเติม

นอกเหนือจากข้างต้น (ถ้ามีโปรดระบุ)

9.1.....

,.....

9.2.....

,.....

4. ข้อเสนอแนะอื่นๆเกี่ยวกับการปรับปรุงเนื้อหารายวิชางานห้องสมุด.....

,.....

,.....

3.2 การปรับเปลี่ยนเนื้อหาวิชางานห้องสมุด

สำหรับท่านที่มีความคิดเห็นที่ไม่สมควรเปิดสอนรายวิชางานห้องสมุด ท่านมีความคิดเห็นต่อไปนี้
อย่างไร

1. ถ้าท่านคิดว่าไม่สมควรเปิดสอนรายวิชางานห้องสมุด รายวิชาที่ควรเปิดสอนควรเป็นรายวิชา
ที่เกี่ยวกับเรื่องอะไร

[] วิธีใช้ห้องสมุด

[] วิธีการศึกษาค้นคว้าในห้องสมุดและวิธีเขียนรายงาน

[] อื่นๆ (โปรดระบุ).....

2. รายวิชาที่เกี่ยวกับการใช้ห้องสมุดดังกล่าวในข้อ 1 ท่านคิดว่าควรเปิดสอนอย่างไร

[] เป็นวิชาเลือกเสรี

[] เป็นวิชาบังคับ

3. รายวิชาที่เกี่ยวกับการใช้ห้องสมุดดังกล่าวนำในข้อ 1 ท่านคิดว่าควรเปิดสอนในระดับใด

- ☐ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น
- ☐ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย
- ☐ ทั้งระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลาย

4. ในกรณีที่เห็นควรให้มีการเปิดสอนรายวิชาที่เกี่ยวกับการใช้ห้องสมุดดังกล่าวนำในข้อ 1 ท่านคิดว่าควรมีเนื้อหาในลักษณะใด

ลักษณะของเนื้อหาที่ควรเปิดสอน	ระดับความคิดเห็น				
	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง
1. รายละเอียดเนื้อหาเกี่ยวกับการใช้ห้องสมุด ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลาย ไม่ควรซ้ำซ้อนกัน.....					
2. รายละเอียดเนื้อหาในระดับมัธยมศึกษา ตอนต้น ควรเน้นเรื่องวิธีการใช้ห้องสมุด มารยาทในการใช้ห้องสมุด และการระวังรักษาหนังสือ.....					
3. รายละเอียดเนื้อหาในระดับมัธยมศึกษา ตอนปลาย ควรเน้นเรื่องวิธีการศึกษา ค้นคว้าและวิธีทำรายงาน.....					

ลักษณะของเนื้อหาที่ควรเปิดสอน	ระดับความคิดเห็น				
	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง
4. รายละเอียดเนื้อหาทั้งระดับมัธยมศึกษา ตอนต้นและตอนปลาย ควรมุ่งปลูกฝัง นิสัยรักการอ่านและการศึกษาค้นคว้าให้แก่ นักเรียน.....					
5. สิ่งพิมพ์หัวข้อที่ควรจัดให้สอนในระดับ มัธยมศึกษาตอนต้น					
5.1 ความรู้เกี่ยวกับห้องสมุดโรงเรียน ของเรา.....					
5.2 ระเบียบและมารยาทในการใช้ ห้องสมุด.....					
5.3 การระวังกฎรักษาหนังสือ.....					
5.4 วิธีใช้หนังสือพจนานุกรมและ สารานุกรม.....					
5.5 อื่นๆ (โปรดระบุ).....					
.....					
.....					
.....					

ลักษณะของเนื้อหาที่ควรเปิดสอน	ระดับความคิดเห็น				
	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง
6. สังเขปหัวข้อที่ควรจัดให้สอนในระดับ มัธยมศึกษาตอนปลาย					
6.1 ความรู้เกี่ยวกับห้องสมุดโรงเรียน ของเราและบริการของห้องสมุด.....					
6.2 วัสดุของห้องสมุดและวิธีใช้.....					
6.3 หนังสือและส่วนต่างๆของหนังสือ....					
6.4 การจัดหมู่หนังสือและการเรียง หนังสือบนชั้น.....					
6.5 วิธีใช้บัตรรายการ ได้แก่ บัตรผู้แต่ง บัตรชื่อเรื่อง บัตรหัวเรื่อง.....					
6.6 ประเภทของหนังสืออ้างอิงและวิธีใช้.					
6.7 วิธีการทำรายงาน.....					
6.8 วิธีการเขียนบรรณานุกรม และเชิงอรรถ.....					
6.9 อื่นๆ (โปรดระบุ).....					

7. ลักษณะของเนื้อหาที่ควรเปิดสอนเพิ่มเติม

นอกเหนือจากข้างต้น (ถ้ามีโปรดระบุ)

7.1.....

,.....

7.2.....

,.....

5. ข้อเสนอแนะอื่น ๆ เกี่ยวกับการปรับเปลี่ยนเนื้อหารายวิชางานห้องสมุด.....

,.....

,.....

ประวัติย่อของผู้วิจัย

ชื่อ	นางสาวสุนทรี เชียงว่อง
เกิดวันที่	28 มิถุนายน 2503
สถานที่เกิด	อำเภอมะนัง จังหวัดน่าน
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	99/73 ถนนสิงหวัฒน์ อำเภอมะนัง จังหวัดน่าน 55000
ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน	อาจารย์ 1 ระดับ 5
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	โรงเรียนเฉลิมขวัญสตรี อำเภอมะนัง จังหวัดน่าน 55000
ประวัติการศึกษา	พ.ศ.2522 ม.ศ.5 จากโรงเรียนเฉลิมขวัญสตรี อำเภอมะนัง จังหวัดน่าน พ.ศ.2526 ศศ.บ. (บรรณารักษศาสตร์) จากมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ พ.ศ.2539 ศศ.ม. (บรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์) จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหาร และบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนมัธยมศึกษา
ต่อการเปิดสอนรายวิชางานห้องสมุด

บทคัดย่อ
ของ
สุนทรี เชียงว่อง

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต วิชาเอกบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์
มีนาคม 2539

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาความคิดเห็นและเหตุผลที่สมควรเปิดสอนและไม่สมควรเปิดสอนรายวิชางานห้องสมุดของผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและผู้เชี่ยวชาญสาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์ ผู้บริหาร และบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนมัธยมศึกษา รวมทั้งเปรียบเทียบเหตุผลที่สมควรเปิดสอนและไม่สมควรเปิดสอนรายวิชางานห้องสมุดระหว่างผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหาร และบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนมัธยมศึกษา เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพของผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหาร และบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนมัศึกษากับความคิดเห็นเกี่ยวกับการเปิดสอนและไม่เปิดสอนรายวิชางานห้องสมุด และเพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหาร และบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนมัธยมศึกษาที่มีต่อการปรับเปลี่ยนเนื้อหาวิชางานห้องสมุด

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้างนี้ เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและผู้เชี่ยวชาญสาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์ จำนวน 20 คน ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา จำนวน 218 คน และบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนมัธยมศึกษา จำนวน 109 คน ใช้วิธีการสุ่มแบบเจาะจง

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการเปิดสอนรายวิชางานห้องสมุด เป็นแบบเลือกตอบ และแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าไค-สแควร์ และ F-test

ผลการศึกษา พบว่า

1. ความคิดเห็นและเหตุผลที่สมควรเปิดสอนและไม่สมควรเปิดสอนรายวิชางานห้องสมุดของผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหาร และบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนมัธยมศึกษา พบว่า ส่วนใหญ่เห็นสมควรให้เปิดสอนรายวิชางานห้องสมุด คิดเป็นร้อยละ 92.03 โดยมีเหตุผลคือ เนื้อหารายวิชางานห้องสมุดสามารถนำไปใช้ได้เป็นประโยชน์ต่อการศึกษาล่าเรียนวิชาอื่นๆ ส่วนผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหาร และบรรณารักษ์ ที่เห็นไม่สมควรให้เปิดสอน มีเพียงร้อยละ 7.97 โดยมีเหตุผล คือ นักเรียนควรเรียนรายวิชาการใช้ห้องสมุดมากกว่าเพื่อเป็นพื้นฐานในการศึกษาล่าเรียนวิชาอื่นๆ

2. การเปรียบเทียบเหตุผลที่สมควรเปิดสอนและไม่สมควรเปิดสอนรายวิชางานห้องสมุดระหว่างผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหาร และบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนมัธยมศึกษา พบว่า ผู้เชี่ยวชาญ

ผู้บริหาร และบรรณารักษ์ ที่เห็นสมควรให้เปิดสอน มีเหตุผลที่สมควรเปิดสอนรายวิชางานห้องสมุด ส่วนใหญ่แตกต่างกันอย่างไม่มียุทธศาสตร์ทางสถิติ ส่วนผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหาร และบรรณารักษ์ ที่เห็นไม่สมควรให้เปิดสอน มีเหตุผลที่ไม่สมควรเปิดสอนรายวิชางานห้องสมุดแตกต่างกันอย่างไม่มียุทธศาสตร์ทางสถิติทุกข้อ

3. ความสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพของผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหาร และบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนมัธยมศึกษา กับความคิดเห็นเกี่ยวกับการเปิดสอนและไม่เปิดสอนรายวิชางานห้องสมุด พบว่า มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหาร และบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนมัธยมศึกษา ที่มีต่อการปรับเปลี่ยนเนื้อหาวิชางานห้องสมุด พบว่า ผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหาร และบรรณารักษ์ ที่เห็นสมควรให้เปิดสอนรายวิชางานห้องสมุด มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการปรับปรุงเนื้อหาวิชางานห้องสมุด คือ รายวิชางานห้องสมุดควรเปิดสอนทั้งในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลาย ควรปรับปรุงความซ้ำซ้อนของเนื้อหาวิชางานห้องสมุด ลักษณะของเนื้อหาที่สอนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นควรเป็นเรื่องทั่วไปเกี่ยวกับงานห้องสมุด แต่ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายควรเพิ่มงานเฉพาะด้านของห้องสมุดให้มากขึ้น ส่วนผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหาร และบรรณารักษ์ ที่เห็นไม่สมควรให้เปิดสอนรายวิชางานห้องสมุด มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการปรับเปลี่ยนเนื้อหาวิชางานห้องสมุด คือ รายวิชาที่ควรเปิดสอน ควรเป็นเรื่องเกี่ยวกับวิธีการศึกษาค้นคว้าในห้องสมุด ลักษณะการเปิดสอนควรเป็นวิชาบังคับ ควรเปิดสอนทั้งในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลาย ลักษณะเนื้อหาที่ควรเปิดสอนคือ รายละเอียดเนื้อหาทั้งระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลาย ควรมุ่งปลูกฝังนิสัยรักการอ่านและการศึกษาค้นคว้าให้นักเรียน หัวข้อสำคัญที่ควรจัดให้สอนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น คือ ระเบียบและมารยาทในการใช้ห้องสมุด ส่วนหัวข้อสำคัญที่ควรจัดให้สอนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย คือ วิธีใช้บัตรรายการ และประเภทของหนังสืออ้างอิงและวิธีใช้

OPINIONS ON THE TEACHING OF LIBRARY WORK AS PERCEIVED BY EXPERTS,
SECONDARY SCHOOL ADMINISTRATORS AND LIBRARIANS

AN ABSTRACT

BY

SUNTAREE SIANGWONG

Presented in partial fulfillment of the requirement for the Master of
Arts degree in Library Sciences and Information Sciences
at Srinakharinwirot University

March 1996

The purposes of this study were 1) to determine the opinions and reasons of curriculum development experts and library experts, secondary school administrators, and secondary school librarians on whether or not the courses in library work should be offered to students; 2) to compare their opinions for and/or against the offering of the courses in library work to students; 3) to examine the relationship between demographic status of experts, secondary school administrators, and secondary school librarians and their opinions for and/or against the offering of the courses in library work to the students; and 4) to examine the opinions of experts, secondary school administrators, and secondary school librarians concerning the revision of the courses in library work.

The subjects consisted of 20 curriculum development experts and library experts, 218 secondary school administrators, and 109 secondary school librarians.

A checklist and five-level rating scale questionnaire were used to collect the data. Percentage, mean, chi-square test, and F-test were used in analyzing the data.

The findings were as follows :

1. About 92.03 % of the subjects favored the offering of the courses in library work to students. They reasoned that such courses would be useful for students in studying other school subjects. About 7.97 % of the subjects disapproved of the offering of the courses in library work to students, arguing that students should study a course in the use of library which would be useful for studying other school subjects.

2. The opinions and reasons of the three groups of subjects who favored the offering of the courses in library work to students were mostly not significantly different. The opinions and reasons of the three groups of subjects who disapproved of the offering of the courses in library work to students were not significantly different.

3. The status the subjects who favored and those of the subjects who disfavored the offering of the courses in library work to students were significantly related to their opinions and reasons for and against the offering of such courses at the significant level of .05.

4. The subjects who favored the offering of the courses in library work to students argued that the following aspects of the course in library work should be revised: that a course should be offered to both lower and upper secondary school students; that the topics to be covered should be modified and revised; that the introduction to library work should be taught at the lower secondary school level; and, that specific topics should be offered at the upper secondary school level. The subjects who disapproved of the offering the courses in library work to students argued that a course in the use of library should be required and offered at both the lower and upper secondary school levels; that such a course should aim to instill in the students good reading habits and research skills; that the emphasis of a course for lower secondary school students should be placed on regulations and manners in using a library, and that for upper secondary school students should be placed on how to use catalog cards and reference books.